

Akik nemcsak szeretnek, hanem tudnak is rajzolni

A hajdújárasi Szalai testvéreknél

A hajdújárasi Szalai lányok rajztudására az elmúlt tanévben megejtett Ez az én szülőföldem című pályázatunkon figyeltünk fel. Hogyisne, amikor az akkor hetedikes Klaudia és harmadikos Violetta munkája is a nyertesek közé került. Kivételesen sok jó munka futott be a hajdújárasi Petőfi Sándor iskolából, ezúttal is gratulálunk pedagógusoknak és persze a tanulóknak is.

Klaudiának és Violettának személyesen vittük el a nyereményt júniusban. Örültek a szerény ajándéknak, még inkább annak, hogy címdalra került a pályanyertes munkájuk. Takaros iskolájuk folyosóján mesélték, hogy óvodás koruktól rajzolnak sokat és mindenütt. Néha a papír is elfogy otthon, mert mindent elhasználnak. (Ezt hallva jutott eszünkbe, hogy néha papírt is ajándékozhatnánk, mert sokan örömmel fogadnák. Ám ha Hajdújárás

A hajdújárasi Petőfi Sándor iskolában az iskola udvari falát is vidám rajz díszíti.

Violettát és Klaudiát azonban alig tudtuk úgy lefényképezni, hogy a fiúk ne csatlakoztak volna hozzájuk

felé vesszük az irányt újra, nincs kizárva, hogy pótoljuk a mulasztást.)

– Mi a tanító nénin, tanárokon kívül nagymamánktól, **Szalai Eszter**től tanultunk nagyon sokat – vallják a lányok. Nagymamájuk rajtuk kívül felkarolt még jó néhány tehetséges diákot, és heti rendszerességgel foglalkozik velük. Bizonyára tényleg kell valaki, aki felgyújtja a pislákoló lángot bennünk. Ha tehetségesek is vagyunk valamiben, nem biztos, hogy magunktól felismerjük. Ha viszont felismertük, akkor teszünk is valamit azért, hogy fejlődjünk.

Amikor ott jártunk, néhány kérdést intéztünk hozzájuk.

• **Mivel festetek-rajzoltok legszívesebben?**

Violetta: Faszínessel, filctoll-lal, porpasztell-lal, olajpasztell-lal.

Klaudia: Ceruzával, porpasztell-lal, akrill-lal.

• **Milyen sikereket értek el?**

Violetta: Elég sok helyre került el a munkám, díjakat is nyertem. A nyeremények közül legnagyobb érték számomra a táblagép.

Klaudia: Sok sikerrel jártam én is számos pályázaton. Legutóbb a budapesti Közlekedj okosan! pályázat eredményhirdetése öröndeztetett meg, kerékpárt nyertem. De ez nem az első kerékpár, amelyet sikerült elnyernem.

• **Szabad időtököt mivel töltitek ki?**

Klaudia: Kevés szabad idő marad tanév közben, de azért sok mindre jut idő.

Violetta: Én sohasem unatkozom, mert ha nem tudok mit kezdeni magammal, akkor rajzok, és mindig nem unalmas.

• **Mitől lesz jó egy rajz?**

Klaudia: Az aprólékos kidolgozástól. Attól is, hogy az egész lapot ki kell dolgozni, nemcsak egy részét.

Violetta: Szerintem a színek is nagyon fontosak. Fontos, hogy élénk színeket vigyünk a papírra.

N-a

Fotó: Nagy Magdolna

Szűcs Imre

Hajnali fényesség

*Kék, kék, kék,
a hajnali ég –
fényáradás,
fűsuhogás
az egész vidék.
Útra kél
a gyalogbodza,
fehér ingét
földre dobja,
szél sodorja
illatozva...*

A díjazott Zmajos lányok

Díjeső Romániából

Sikeresen szerepeltek a szabadkai J. J. Zmaj iskola harmadikosai a romániai Curtea de Arges városkában meghirdetett nemzetközi rajzversenyen, melynek idén az óceán volt a témája. **Grubanov Martinek Emilia** tanítónő immár 3. osztályos tanulói közül **Kujundzity Tifani** ezüstérmes, **Szakáll Hargita** bronzérmes, míg **Ivankov Lilla** és **Erdélyi Pataki Lára** oklevelet kapott. Ugyanakkor **Kukli Klaudia**, az EmArt Képzőművészeti Műhely növendéke aranyérmesben részesült.

És, hogy milyen a hajdújárasi iskola? Nézzétek meg a rajzot! Sok mindent elárul, nem csoda, ha az iskola honlapjára is felkerült

Hihetetlen mennyiségű kincs vár feltáráásra

Elsősök fogadása az óbecsei Petőfiben

Az elsősök a tanító nénivel

Kellemes fogadtatásban volt részük augusztus 31-én az óbecsei kis elsősöknek a Petőfi Sándor Általános Iskolában. Most is a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör színháztermében tartották meg a szép műsort. Elsőként Balog Virág Zsolt, az iskola igazgatója köszöntötte az újdonsült tanulókat és szüleiket.

– Ünnepe van ma, s az ünnep különleges: a szép ruha, az új iskolatáska, a találkozás öröme, a szépen kimeszelt, kidíszített osztály, az új diáktársak, a jövővel kapcsolatos elvárások, kíváncsiság, félelmek, ez mind különleges és egyszeri... – mondta, s kifejezte reményét, hogy az iskolába lépőkben óriási a felfedezőkedv, mert az iskolában hihetetlen mennyiségű kincs vár feltáráásra. – Kívánom, hogy az út, amely a kincsek felfedezéséhez vezet, legyen izgalmas és örömteli!

Az igazgató választékos, buzdító szavai után következett a negyedikese kétnyelvű műsora: elénekelték kórusban a Hívogat az iskola kezdő dalt, előadták a Verébiskola jelenetét, utána következett a verses, zenés előadás, melyben többek között hallhattuk Zelk Zoltán Ákombakomját, Demjén Ferenc dalát, a De nehéz az iskolatáska címűt, és verset is mondtak, sőt előadták a Piroska és a farkas modern változatát. Végezetül az ötödikesek Kettesem című előadása, azaz Bay Alex Kedvesem dalára írt paródia is elnyerte a kis elsősök és a közönség tetszését...

Végül Karácsonyi Tünde, az iskola pedagógusa szólt a szülőkhöz, a kis elsősöknek vidám iskolakezdést kívánt, majd szólította őket a színpadra, ahol már vártak rájuk a tanító néni: Bankó Iboylka, Csernyák Szilvia, Vastag Géber Judit, Sánta Éva, Nataša Bolin. A pedagógus minden kis elsősnek köszöntőlapot adott ajándékkul, melyen Dankó László Elsős leszek című verse mellett sikeres, örömteljes, tapasztalatokban gazdag iskolaéveket kívánt.

A gyerekek közé vegyülve gyorsan kiderítettük, hogy ki tud máris olvasni. Nem más, mint a dreai Szabó Balázs.

– Megtanított anyukám olvasni és számolni is – mondta. – S nagyon várom az iskolakezdést. A szép, új táskámon focilabda-kép van.

– Én még nem tudok olvasni – kapcsolódott be a beszélgetésbe Bárány Petra –, de megtanít a tanító néni. Inkább a matekot kedvelem.

– Én is nagyon várom, hogy menjünk az iskolába – mondta Koncz Villő, mert szeretnék sok mindent megtanulni, meg versenyekre menni, mint a testvérem.

Kisutcai Ivett abban bízok, hogy jönnek az osztályba új diákok, s majd megbarátkoznak.

– Az lesz ám a móka! – szögezzük le, s a legjobbakat kívánjuk a nagy munka előtt álló kicsinyeknek.

**Kép és szöveg:
Koncz Erzsébet**

Várakozással teli pillanatok az elsősök fogadásán

Verébiskola

„Kőkorszaki szakik” vagyunk

Nektek mondja el Csorba Béla író egyetemi tanár, néprajzkutató

• **Miért fontos a néprajz a mai gyerekek számára?**

– Lehetséges, hogy a gyerekeknek a kérdés ebben a formában túl elvontnak tűnik, hiszen többnyire még nem sokat tudnak a néprajztudományról. Ezért a kérdést közelítsük meg inkább a mindennapok világa felől. Emberek és tárgyak sokasága vesz bennünket körül felcseperedésünk-től, magunkra eszmélésünk első pillanatától. A gyermek kezdetben természetesnek veszi, hogy az emberek viselkedésében sok a hasonlóság, de egy idő után felfedezi a különbségeket is. Anyuka miért mondja azt, amikor elköszön, hogy „viszontlátásra”, a nagypapa, hogy „isten áldja”, az utca túloldalán lakó Jóska bácsi meg azt, hogy „áldás, békesség”? Miért köszönnek, és ha igen, miért nem egyformán? Aztán miért van az, hogy ómama csütörtökön mindig paprikást főz, szombaton meg babot, szerdán meg örökké tészta van? Ahogyan tágul a látóköre, egyre több szabályt, szokást, normát sajátít el, és igyekszik ezeknek megfelelni, vagy egy idő után, keresve egyéniségét, azokat önmagához igazítja, esetleg fel is lázad ellenük. Felfedezi a tájak közötti különbséget, és azt, hogy sok mindenben mások a házak, az utcák és a szokások a városban, mint falun, sőt azt is, hogy vannak emberek, akiknek még a nyelve is más. (Én, amikor kicsi gyerek voltam, a más nyelvű utcabelieket csak „dobordán bácsiknak” és „dobordán néniknek” hívtam, mert még nem ismertem a „szerb” szó fogalmát.) Idő múltán a legtöbb emberben felmerül a kérdés, miért van mindez így? Miért vannak családi, falusi, nemzeti hagyományok, s ezek miben hasonlítanak és miben térnek el más hasonló közösségek tradícióitól. Egyáltalában: miért vannak hagyományok, és mire szolgálnak? Miért énekeljük a nagy- és dédszüleinktől tanult dalokat és egyházi énekeket, és miért érezzük magunkat feszélyezve a lakodalomban vagy a templomban, ha azokra nem tanítottak meg bennünket? És mindez hogyan alakult ki, milyen volt egykori létformája, és hogyan változott. A néprajz tulajdonképpen ilyen és hasonló kérdésekre keresi a választ úgy, hogy összegyűjti, leírja, lefilmezi és fényképezi, rendszerezi, értelmezi a hagyományos közösségi létformák tárgyi és szellemi, hétköznapi és ünnepi értékeit, hiszen ezek ezer apró szállal kötődnek mai életünk szokásaihoz is, még ha ennek nem is vagyunk mindig tudatában.

• **Lehet-e még gyűjteni valahol?**

– Igen. Ha én most lennék gyerek, birtokában annak a varázslatos technikának, amit számítógépek és a különféle digitális kütyük tesznek lehetővé, biztosan elmondanám nagyszüleim és idősebb rokonaim élettörténetét. Érdeemes megtenni, hiszen az idősebb emberek szívesen beszélnek, csak sokszor nincs, aki meghallgassa őket. Pedig

A jeles néprajzkutató Csorba Béla szerint múltunk hamuját is ismerni kell, de a parazsa az, ami éltet, fényt és meleget ad

aki mesél, az az információkon túl a szeretetével, a bizalmával is megajándékoz bennünket. Amellett azt se feledjük, minden ember tud legalább egy olyan dolgot, amit rajta kívül senki más nem tud a világon. De könnyűszerrel összegyűjthetjük és rendszerezhetjük az elnyűtt albumokban, degeszre tömött cipősdobozokban kallódó régi fényképeket is. Fontos, hogy a hátlapjukra ráírjuk, ki vagy kik vannak a képen, s ki, mikor és hol készítette. Ez még nem „néprajz”, de mindenképpen annak az előszobája: tudatos hagyományörzés, segít önmagunk és családunk jobb megismerésében, összetart bennünket. Ne feledjük, már a kőkorszaki ember is tudatában volt, hogy az ősök emlékezte, szelleme erőt ad!

• **Hol találjuk meg azt, amit a néprajzosok korábban összegyűjtöttek?**

A látványos tudományos- és technikai fejlődés ellenére tulajdonképpen nemigen különbözik életünk a dédszüleink életétől

– Különbőféle közgyűjteményekben, néprajzi és helyi vagy Magyarországon megyei múzeumokban. Nekünk, vajdasági magyaroknak különösen értékes a zentai múzeum anyaga, de az újvidéki vajdasági, a szabadkai és a zombori városi múzeumot is érdemes felkeresni, akár az itt most nem említetteket, s persze a tájházakat, amelyekből egyre több van vidékünkön is. A szellemi kultúra, a népzenei, népköltészeti örökség elsősorban könyvekből és hanghordozók alapján ismerhető meg. És az sem utolsó dolog, ha valaki részt tud venni helyi népzenei és -táncsoportok tevékenységében.

• **Valóban nagyon különbözőt dédszüleink élete a miénktől?**

– A látványos tudományos- és technikai fejlődés ellenére tulajdonképpen nem. Valamennyien továbbra is a „kőkorszaki szakik”, vagy ha úgy jobban tetszik, Ádám és Éva gyermekei maradtunk, ugyanazokkal az alaptulajdonságokkal. A veszély viszont nagyon nagy. A profithajzásából eredeztethető mesterségesen felgyorsított idő ma az a rablánc, amelyen rángatva egymástól elszigetelik a kisebb-nagyobb emberi közösségek tagjait, ma már a családokéit is. Ezt dédszüleink még nem érezték. Ma viszont ennek már tudatában vagyunk, hisz a változásokat egész világunk megszenvedi, pedig a modern eszközök akár segíthetnének is abban, hogy megőrizzük hagyományos kultúránk és jelképeink éltető erejét, hiszen ma már senki sem akar gyertyával vagy viharlámpával világítani, sem ökrösszekéren zötyögni, hiszen ez már Petőfinek is csak azért lehetett romantikus, mert Erzsikével együtt számlálhatta a csillagot. A tudományunk múltunk hamuját is ismerni kell, de a parazsa az, ami éltet, fényt és meleget ad. Ez megőrizni viszont nemcsak a néprajzkutatók, muzeológusok és folkloristák feladata, hanem mindenkié, s bátorságot és tudatosságot követel.

Nagy Magdolna

Ivan Sarić, azaz Száríts János, a magyar repüléstörténet úttörője

Szabadka egyik terén, a horvát konzulátustól alig 100 méterre, Újvidék irányába áll egy különleges szobor. Egy emberi alak kerékpárjára támaszkodik, bal kezével óriási légsavart szorít magához. Vajon kicsoda ez az ember? Kiemelkedő lakosa lehetett a városnak, ha már szobrot is állítottak neki.

Nem más, mint Száríts János, aki 140 évvel ezelőtt 1876-ban született Szabadkán, így az Osztrák–Magyar Monarchiában magyarul anyakönyvezték. Bunyevác nemzetiségű volt, innen a neve szlávós változata: Ivan Sarić. Rendkívüli emberként tartják számon, aki kitűnt mint repülőgép-építő, sportrepülő és jeles sportember. A saját fejlesztésű gépeivel megtett repülései miatt a magyar repüléstörténet egyik úttörője. Számon tartják a szerbiai repüléstörténetben is, így nem csoda, hogy a belgrádi Repüléstörténeti Múzeumban kiállították repülőgépmodelljét.

Alig fért volna el több kitüntetés Száríts öltönyén, a közösség azonban elismerte érdemeit

Kerékpáros ember légsavarral? Szabadkán nem lehet más, mint Száríts János

Égészen fiatalon sportolni kezdett, atlétikával, evezéssel, labdarúgással foglalkozott, és nagy sikereket ért el kerékpározásban. A Magyar Királyság egyik legjobb kerékpárosa volt. Az 1896-ban Pécsen rendezett országos bajnokságon a második helyen végzett, 1897-ben és 1898-ban 10 kilométeres távon országos bajnok lett, 1899-ben 25 kilométeres távon lett érmes Bécsben és 100 kilométeres távon Budapesten. 1910-ben Szerbia kerékpár-bajnoka lett 1 kilométeres és 25 kilométeres kategóriában...

A történelemben mégis elsősorban mint korai repülőgép-konstruktőr és pilóta vonult be, 1909-ben tett párizsi látogatása során ugyanis

megismerkedett a repülés francia úttörőivel, többek között Louis Blériot-val, és természetesen munkásságukkal. Elbűvölték a repülő masinák és az a gondolat, hogy az ember gépi erővel a magasba emelkedhet. Szabadkára visszatérve azonnal hozzálátott saját repülőgépének megépítéséhez, méghozzá olyan anyagokból, amik kéznél voltak: fából, vászonból, motorbicikli-kerékből és zongorahúrból! Miután beépítette a 24 lóerős Delphos motort is, a Sarić-1 felszállásra készen állt. Több próbarepülés után 1910 október 16-án került sor a hivatalos bemutatóra: Száríts gépe 7000 néző jelenlétében sikeres repülést hajtott végre! 1911-ben megépítette a Sarić-2-t, ennek már erősebb, 50 lóerős motorja volt, ezt egyedül szerkesztette meg.

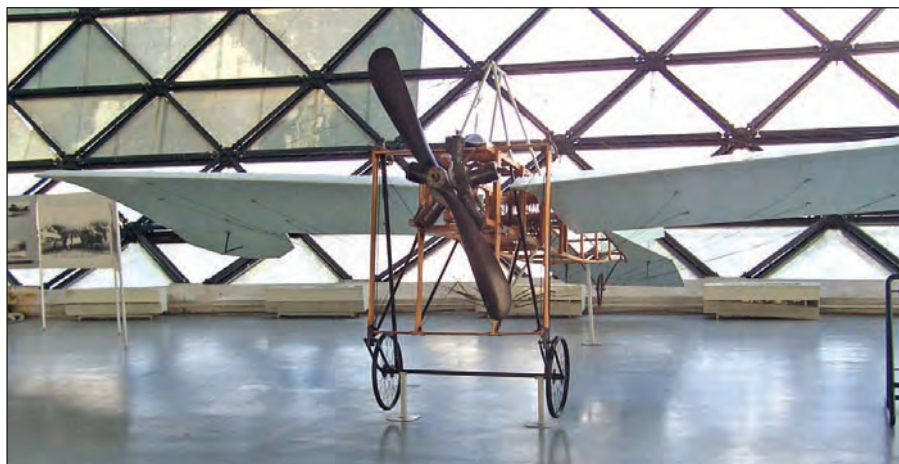
Hány métert repült először az ember?

A Wright-fivérek 1903 decemberében emelkedtek először a levegőbe. Az első repülés során Orville 39 métert repült 12 másodperc alatt, amit egy, azóta híressé vált fényképen is megörökítettek. A nap negyedik repülése volt az egyetlen, amelyet valójában irányítani is tudtak, Wilbur 279 métert repült 59 másodperc alatt. A repüléseknek négy életmentő és egy falusi fiú is tanúja volt, vagyis ez volt az első nyilvános repülés.

Repüléseinek az első világháború kitérőse vetett véget, ám a földön folytatta kísérletezését, többek között helyből fölszálló gépet, egy korai helikoptert is megszerkesztett, kettős légsavarral. A mai Kamov helikopterekhez hasonlót, mely a teszteken kitűnő eredményeket ért el.

Száríts szülővárosában hunyt el kerekén ötven évvel ezelőtt, 1966-ban. Emlékét a képünkön látható szabadkai szobor őrzi, és róla nevezték el a szabadkai repülőklubot, valamint a béko-vai sportrepőteret. Alakja Sztipán Franciskovics néven fut az ugyancsak szabadkai születésű író, Csáth Géza, valamint Havas Emil és Munk Artúr (C.H.M. álnéven írott) közös regényének, a Repülő Vuicsidolnak, mely 110 éve, 1906-ban folytatásokban jelent meg a Bácskai Hírlapban, s csak 1980-ban adták ki önálló könyvként.

A Sarić-1 monoplán élethű rekonstrukciója a surčini repülőtéren levő Belgrádi Repüléstörténeti Múzeumban látható

TIT Kalmár László Matematikaverseny

A magyarországi TIT Kalmár László Matematikaverseny a 2016/2017-es tanévben 46. alkalommal kerül megrendezésre. A verseny fordulójának időpontjai a következők: megyei, illetve vajdasági tartományi forduló: 2017. március 4., szombat, 10 óra. Országos döntő: 2017. május 19–20. **Jelentkezési határidő: 2017. február 10.,** péntek. A jelentkezéseket a vajdasági fordulóra a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete email-címére kell eljuttatni: nsvmpe@gmail.com. A vajdasági fordulóról a 021/548-259-as telefonszámon is lehet érdeklődni.

Játékos matematika

Ritkaságszámba megy a tanévkezdeti matematikázás, márpedig a palicsi Miroslav Antić iskolában így van. Az iskolában második alkalommal került megrendezésre a matematikatábor több mint száz résztvevővel. A játékos matekórák, a műhelymunka és a szórakoztató jellegű sporttevékenységek jó hangulatban teltek.

Mészáros Balázs Zsuzsanna

Mit hoz az újabb PISA felmérés?

Szerbia is részt vesz a PISA nemzetközi tanulói teljesítménymérés programjának következő fordulójában 2018-ban. Ennek költségeit a köztársaság biztosítja – adta hírül a belgrádi Danas napilap. A felmérést háromévente tartják meg. A PISA célpopulációját a tizenöt éves diákok alkotják, akik a legtöbb részt vevő országban az iskolaköteles kor vége felé járnak.

A PISA elsősorban a mindennapi életben használható tudást vizsgálja. Azt méri, hogy a tanulók milyen mértékben tudják alkalmazni a szövegértési képességüket a hétköznapi helyzetekben, mennyire képesek felismerni és megoldani egy matematikai vagy természettudományi problémát, ha ilyenekkel találkoznak.

A Szerbiai Nemzeti Bank együttműködésének köszönhetően a diákok első alkalommal tölthetnek ki tesztet pénzügyi ismeretekről, továbbá felméri a szövegértési, matematikai és természettudományi műveltségüket is – tudtuk meg a vajdasagma.info honlapon megjelent írásból.

A feladatok megoldásához a tanulónak széleskörű ismeretekre lesz szükségük, a feladatokat pedig számítógépen oldják meg.

Szerbia a PISA felmérésben 2003-tól kezdve vesz részt, de a 2015. évi felmérésből kimaradt, mivel nem frissítette az oktatási nyilvántartását.

A növendékek sok-sok díjat kaptak a versenyeken

Húszéves a Cofman-iskola

A szabadkai hétfégi tehetséggondozó idén ünnepli fennállásának két évzizedét. Az iskolában korcsoportok szerint folyik a matematikai tehetséfejlesztés immár 20 éve, melyet néhány éve fizikai szakcsoporttal és logikai: táblás játékok szakcsoporttal bővítettek. Emellett a diákoknak lehetőséget nyújtanak különféle versenyen való részvétellel.

Torta is készült az évfordulóra

Városnap Szabadkán

Szeptember elseje Szabadka város napja. Ezen a napon emlékeznek 1779. szeptember 1-ére, amikor Szabadka elnyerte a szabad királyi városi rangot Mária Teréziától, az Osztrák–Magyar Monarchia császárától. A főtéri ünnepséget a palicsi Miroslav Antić iskolát **Gombkötő Andela** egy varázslatos francia dallal képviselte, valamint **Nikolina Đorđević** és **Arnold Zsófia** szavalattal állt a közönség elé, versmondásukat **Omerović Imola** gitárjátéka tette hangulatosabbá.

Arnold Ildikó

A kedvenc tárgyam

Kedvenc tárgyam a kerékpárom. Még emlékszem arra a napra, amikor megkaptam.

Egy csütörtök délután édesapám elvezetett Géza bácsihoz, akinek a garázsában sok kerékpár sorakozott. Kiválasztottam egy kék, fényes sebességváltós, fiús biciklit. A váza csodálatosan ragyog a napfényben, ezüstös küllőin narancssárga macskaszem világít. Fekete fogantyúk díszítik az ezüst kormányt, ülése keskeny, olyan, mint a versenykerékpáron. Széles gumijaival könnyebb közlekedni a homokban. A sebességváltója könnyen kezelhető. Elöl fehér, hátul pedig piros, többféleképpen villogó lámpája van. Ez egy használt kerékpár. Elképzelttem, kié lehetett valamikor. Talán egy olyan gyereké, aki ugyanannyira szerette, óvta és vigyázta, mint én most, vagy valakié, aki használat után bevágta a sarokba. Néha szabadidőmben megmosom és megtörölgetem, hogy még jobban ragyogjon. Az udvar tetővel fedett részén vagy a garázsban tartom.

Vigyázom, és gondját viselem a kedvenc tárgyamnak, hogy még sokáig használhassam. Örülök, hogy ilyen kerékpárom van.

Erős Olivér, 5. osztály, Kizur István iskola, Szabadka

Levél

Kedves Judit!

Azért írok neked levelet, hogy ne érjen váratlanul a családom és az egyéb dolgok.

Szerbiában élek, Doroszlón, Sztapár mellett. Majd amikor jössz hozzánk, kiállok az utcára, hogy ne tévedjél el. Fehér házunk van, emeletes.

A családomban él az anyukám és az apukám. Nagyon kedvesek, viccesek. Anyukám főz, és az iskolában tanít, nevelő. Apukám pedig földműves, papírokkal foglalkozik. A kedvenc időtöltésem a kerékpározás és a játszás.

Remélem, majd jól kijövünk egymással. A halpaprikást szeretted, mert az anyukám és az apukám kiválóan főz. A bolt tőlünk nem messze van. Vehetünk majd valamit, ha hiányzik.

A teraszomon vannak székek, oda kiülünk, beszélgetünk és játszunk. Jól fogjuk érezni magunkat. Két kutyám van, majd bemutatom. A teknőseim: Franklin és Zoé. A testvérem 17 éves, nagyon kedves. Az iskolában a kedvenc tantárgyam a torna. Sok jó barátnőm van, majd sétálunk velük. Pénteken nyílt itt, nálunk az első étterem. Neve: Dionis Z. Lesz palacsinta, pizza... Szombatban az étel mellé jár ingyen üdítőital. Megmutatok majd neked mindent: az emlékházakat, a régi és az új boltokat.

Kerékpártúrára is megyünk. Itt leszel, remélem június 10-én, mert akkor megyünk kirándulni. Velünk jöhetsz.

Nagyon-nagyon várlak, sok szeretettel. Jó móka lesz. Meglátod, milyen a falusi élet. Most nem is írok többet, mert megyek kerékpározni. Nagyon várlak!

Hanna

2016. V. 12.

Varga Hanna, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Doroszló

Szerencsétlenül jártam

Az iskolában matek óránk volt.

A tanító néni kihívott a táblához, hogy leírjam a feladatot. Felálltam a padra, hogy elérjem a táblát. Ezután jobbra kellett mennem. Az osztálytársaim kiáltozni kezdtek:

– Vigyáááázzz!

Késő volt. Nem figyeltem, és beleestem a vödörbe.

A tanító néni megkérdezte:

– Jól vagy?

– Igen, de a lábam csurom víz lett – mondtam.

Levettem a cipőm, a zoknim, és meztláb írtam tovább a feladatot. Mikor megszáradt a cuccom, felhúztam, és hazamentem.

Otthon elmeséltem az iskolában történeteket. Anyuék jót nevettek rajta.

Rác Alexandra, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Megértettem az állatok nyelvét

Egy nap korán feküdtem le. Sokáig nem jött álom a szememre. Amikor elaludtam, azt álmodtam, hogy megértettem az állatok nyelvét.

Egy erdőben sétáltam, és egy macska segélykiáltását hallottam: „Segítség, farkaskutya kerget!” Gyorsan elbújtam a bokorba.

– Nem láttál egy cicát? – szólított meg az eb.

– Nem láttam! – kiáltottam.

Fejét, farkát összehúzta, és elszaladt.

Nagyon hálás volt a cica, hogy megmentettem az életét.

Hazaindultam, de hangos csörgést hallottam. Az ébresztőóráim volt. Reggel lett. Boldogan ébredtem, mert álomban beszélgettem az állatokkal.

Tufegdzic Dániel,

4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Nyári élményem – Nosković Emili, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Futólépésben

Ez az eset gyakorlatilag mindennap megtörténik.

Reggelenként akármilyen hangosra, akármennyire idegesítőre állítom be az ébresztőt, valahogy mindig a „szundi” gomb mellett döntök, majd visszazalszok. Anyukám később feljön hozzám, hogy ellenőrizze, ébren vagyok-e.

– Még nem keltél fel? – kérdezi.

– Ezek szerint – mondom szokásom ilyenkor kissé kómás, mogorva hangon.

– Jól van, na! Akkor most már kezdj el készülni, fél hét van – válaszolja ilyenkor az anyum.

Miután elhagyja szobám, feltápászkodom, s kigondolom fejemben, mit vegyek fel. Az elképzelt összeállításomtól meg nem válva futólépésben kutatom elő azt. Hosszas felderítések után felkapom magamra a ruhám. Fogmosás után a bepakolásra kerül sor, mivel este túl fáradt vagyok hozzá, pedig mindig észben tartom, hogy azt kellene tennem. Ilyenkor szokásom ránézni telefonom digitális órájára és tág szemekkel bámulni azt (mert már késsek). Kabátomat, táskámat felkapva a leggyorsabb futólépésben az utca felé veszem az irányt. Útközben gyakran megesik, hogy elhatározom, felkelek időben. Az iskolába érve hangos szuszogással és megkönnyebbüléssel látom, még időben odaértem.

Ritka eset, amikor este elalvás előtt bepakolok, időben felkelek másnap és időben el is indulok. Ilyenkor össze is találkozom egy arra lakó osztálytársammal, így az utamat nem kell magányosan járnom.

Onyecki Babett,

6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Kedves Pajtások!

Bizony nem könnyű reggel futólépésben iskolába rohanni, ha már egyszer nem keltünk fel idejében – erről győzött meg bennünket Onyecki Babet fogalmazásában. Nem ő az első természetesen, aki egészen közeli élményként veti papírra iskolába indulás előtti pillanatait, de most épp ő volt az, aki fogalmazásával rádöbbentett, tényleg nem könnyű újra ráhangolódni a napi kötelezettségekre. „Bemelegítés” után, a későbbiek folyamán azt hiszem, könnyebb lesz legtöbbünknek.

Szép leírásokat válogattunk mai számunkba, és reméljük, lassan készülnek az új tanévben, immár érettebb fogalmazásaitok is, hiszen a nyáron mindannyian „érelődtek”. Ha még olvastatok is, akkor az a munkáitokban vissza fog tükröződni.

Hajrá, tehát, az új tanévben is! Várjuk új munkáitokat!

Nagy Magdolna

Belső monológ

Szeptemberben töltöm a tizenégyet.

Minden kamasz életében fontos szerepet töltenek be a pattanások. Ebben én se vagyok kivétel. Nemcsak külsőleg változunk meg, hanem belsőleg is. Ilyenkor sokat veszeksztünk a szülőkkel, mert ők mindig azt mondják, hogy jól nézünk ki, de én tudom, hogy nem. Ezért sok időt töltök a tükör előtt. Mostanában elég sokszor kicsapom a hisztit, néha magam se értem, miért. De ez más lányokkal is így van. Múltkor azért veszttem össze a szüleimmel, mert nem akartak elengedni a barátnőmhöz, de végül addig nyavalyogtam, hogy elengedtek. Az osztálytársaimmal is gyakran konfliktusba keveredünk. A fiúk szeretik a lányokat piszkálni, a lányok ezért meg heccelik őket. A fiúk jobban viselik a kamaszkort, mert nem kezdenek el mindenért rinyálni, mint a lányok.

Remélem, hogy gyorsan kinövöm a kamaszkort, és akkor megértek mindent.

Angyal Emese, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

KEDVEN C
SPORTOM, FOCI
KAPUS, HA TÚÉD 11-es
CSAPATJÁTEK, PENAL,
KEZDŐKÖR, CSATÁR, KÖ-
ZEPPA LYÁ'S, 16-00, 15-00
EGÉSZSÉGES SPORT, LES,
LABDA JÁTEK, GOOL,
BIRO, FAUL, FELDŐ
FEJELES, SIMÓ,
IMÁDOM

Szedlár Dániel, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A szülőfalum

A szülőfalum neve Kisorosz. Bánát északi részén helyezkedik el a román határ közelében.

A lakosság egy része földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkozik. Többen dolgoznak a közeli kikindai vállalatokban, de van bőven munkanélküli is. A falut szántóföldek veszik körül, ahol búzát, kukoricát és főleg napraforgót termelnek. Az egyik falu végén találjuk meg a téglagyárat, amely sajnos nem működik. A másik falu végén pedig egy szép halastavat építettek ki egy vendéglátóipari létesítmény keretében. A környékről sokan meglátogatják. A falunak van óvodája és általános iskolája, ahol két nyelven folyik a tanítás. A színház keretén belül működik az amatőr művelődési egyesület, melynek én is tagja vagyok. Falunknak van tájháza is, ahol különböző hagyományápoló rendezvényeket szoktak tartani: ilyen a nyári kézműves tábor, a gombócfőző fesztivál, a adventi gyertyagyújtás, a farsangi rendezvény. Nemrég lett átadva egy szép új játszótér a kisoroszi gyerekek számára. A központban található a második világháborúban elesett harcosok emlékére emelt műemlék. A falunak van egészségháza és boltja.

Szeretem Kisoroszt, mert ide fűznek a kisgyermek kori élményeim. Itt élnek a barátaim és a rokonaim.

Szemerédi Lúcia, 4. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

Tűzrobot

Tűzrobot a nevem,
Tűzoltásra terveztek.
Minden házban ott vagyok,
Így a tüzet olthatom.

Én a veszélyt megoldom,
Éjjel-nappal dolgozom.
Sohasem fáradok,
Nem eszem és nem iszom,
Csak a tüzet eloltom.

Ne féljetek, emberek,
Én értetek mindent megteszek!
Hisz robot vagyok, nem vitás,
Tűzoltás a munkám, semmi más!

Nagy Dániel 4./osztály, Emlékiskola, Zenta

Álmaim, vágyaim

Sokszor álmotdramáról, hogy mit szeretnék elérni az életben.

Már régóta érdekel a kísérletezés, és szívesen próbálkozom is vele. Ezért számomra az álombeli munkahely egy kutatóintézet. Gyógyszerészeti szakon folytatom tanulmányaimat, gyógyszerkutató szeretnék lenni. Sokan, akiknek ezt elmondtam, meglepetten néztek rám, és meg is kérdezték:

– Örülünk, hogy egy ilyen fontos és szép szakon szeretnél fejteni, de ez nagyon nehéz! Miért pont ezt választod?

Én pedig szívesen válaszolok nekik:

– Tudom, hogy nehéz az út, de én elképzelek egy nagy kutatóintézetet, ahol mindenki védőfelszerelésben fegyelmizetten végzi a munkáját. Ezek az emberek azon dolgoznak, hogy kikísérletezzenek olyan alkotóelemeket, gyógyszereket, amelyekkel segítenek az emberiségben. Én olyan területeken szeretnék dolgozni, ahol tehetek azért, hogy könnyebb legyen az emberek élete.

– Sok sikert! Reméljük, teljesülni fog ez az álmod – válaszolják.

Amikor a munka területén elérem azt, amit elképzeltem, nagyon szeretnék sokat utazni, megismerni más országokat, népeket, kultúrákat. Egy szép családról is álmodom. Férfiről és gyerekekről, családi házról, ami majd a béke szigetét jelenti számomra egy-egy hosszú és fárasztó nap után.

Tudom, sokat kell dolgozni azért, hogy megvalósítsam azt, amit elképzeltem, de mindent meg fogok tenni álmaimért, vágyaimért.

Mészáros Fanni, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada 9

TUDOD-E?

Mióta vannak liftek?

A mérnök maga szállt be a felvonóba, és elvágta a köteleket, de nem zuhant le

A felvonó világszerte elterjedt angolos lift elnevezése az angol felemelni (to lift) igéből származik.

Teherliftek már az 1800-as években működtek a magasabb épületekben, de ezek korántsem működtek biztonságosan. Az utasfelvonókat azután kezdték széles körben használni, hogy egy **Elisha Otis** nevű amerikai mérnök feltalált egy automatikus biztonsági berendezést, amely megakadályozta, hogy a felvonó a liftaknába zuhanjon, ha elszakad a kötele. Hogy meggyőzze a kételkedőket, a mérnök maga szállt be a felvonóba, és elvágta a köteleket. Természetesen nem zuhant le, mert a biztonsági szerkezet lefékezte a kabint.

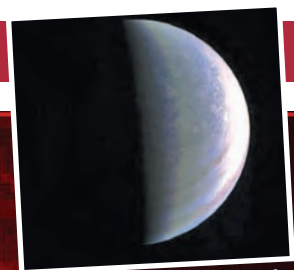
Fát rajzolhatunk a levegőbe?

Három és fél év telt el azóta, hogy a 3Doodler piacra dobta a levegőben rajzoló varázstollat. Most egy berlini kiállításon egy Pro változatot mutattak be, ami a reményeik szerint már a mérnökök és művészek igényeinek is megfelel. Nagy előrelépés, hogy a 3Doodler Pro a 3D nyomtatókban használt műanyagok mellett nejlont, polikarbonátokat, bronzot, rezet és fát is tud nyomtatni, összesen több mint 65 féle anyagot kezel.

Hogy ezt meg tudják valósítani, a korábbiaknál jóval több beállítást lehetővé kellett tenni. A hőmérséklet 100–250 Celsius-fok között szabályozható, az anyag kitolásának sebessége 10–100 százalék közt állítható.

A profi varázsceruza karbonszálas burkolatot kapott, adnak hozzá külső akkut, extra fejeket és száz szál spéci műanyagot, hogy rögtön a kicsomagolása után elkezdhesünk játszani vele. Persze az ár is nőtt, ez a verzió már 250 euróba kerül, miközben az alapváltozat csupán 100 dollár. (index.hu)

A Jupiter északi sarka a Juno felvételén

Megérkeztek az eddigi legjobb képek a Jupiterről

Infravörös kép a Jupiter déli fényeiről

Az eddigi legjobb képeket küldte a Jupiterről a Juno űrszonda, amely heves viharokat örökített meg a gázbolygó északi sarkvidékén. A felvételek alapján a Jupiter északi pólusán hevesebb viharok dúlnak, mint eddig gondolták, és a sarkvidék kékebbnek tűnik a planéta többi részénél – fogalmazott közleményében az amerikai űrkutatási hivatal, a NASA San Antoniό-i kutatóközpontjának küldetésvezetője, Scott Bolton.

A Juno a héten, a Jupitert ölelő sűrű felhőrétegtől négyezer kilométeres távolságra készítette a felvételeket, amelyeket a NASA helyi idő szerint pénteken tett közzé.

A Juno ötévi utazás után júliusban állt a gázóriás körüli pályára. Küldetése 2018-as végétével becsapódik a bolygó légkörébe, és megsemmisül. A gázóriás körül repült, hogy képeket készítsen, és adatokat gyűjtsön. Ez volt az első a szerkezet 20 hónapos küldetése során tervezett, majdnem három tucat repülésből.

A Jupiter pólusairól 1974-ben készültek először felvételek a Szaturnusz felé tartó Pioneer-11 űrszonda jóvoltából. A Juno képei azonban nagyban különböznek az eddig látottaktól és a tudósok elképzeléseitől is – jegyezte meg Scott Bolton. Az űrszonda egyedülálló fotókat küldött a Jupiter ragyogó déli fényeiről is, amelyeket a legerősebbnek tartanak a Naprendszerben. (MTI)

Naprendszerünk bolygói

Föld típusú vagy kőzetbolygók:

- Merkúr
- Vénusz
- Föld
- Mars

Jupiter típusú vagy óriásbolygók:

- Jupiter
- Szaturnusz
- Uránusz
- Neptunusz

Mitől sárgulnak a falevelek?

Mindig gyönyörűek az őszi színei, ám tudjuk-e, honnan erednek ezek a sárgás, barnás, narancsos színek? Ezek a színárnyalatok mindig is ott voltak a falevelekben, de a zöld színből több volt bennük, ezért a zöld ezeket a sárgásakat eltakarta. A levelek zöld színét egy klorofill nevű anyag adja. A klorofill életet adja a napsugár. Ahogy közeledik az őszi, és csökken a napsütéses órák száma, úgy lesz egyre kevesebb zöld klorofill a növény leveleiben. S ahogy a zöld lassan eltűnik a levelekből, kezdenek kilátszani az alatta lévő színek, a sárgásak-barnásak.

Egy kicsit olyan ez, mint amikor mi, emberek napozunk. Mikor a nap megbarnítja a bőrünket, nem látjuk, hogy a színe eredetileg fehéres-rózsaszínes volt. De minél kevesebb nap éri a bőrt, annál inkább kezd kifakulni, és egyre inkább visszanyeri rózsaszínes színét.

A leveleket a növények konyhájának is szoktuk hívni, mert a fotoszintézis hatására itt készül a növények tápanyaga. Ennek a folyamatnak a klorofill a „főhőse”, mert ez az anyag az, amely a napfényből táplálékot állít elő. Ahogy egyre kevesebb napfényt kap a növény, egyre kevesebb táplálékot tud előállítani. A növények nagyon jól beosztják a táplálékukat, jócskán elraktároznak azért, hogy télen, amikor már nincs levelük, az elraktározott mennyiségből tudjanak táplálkozni.

Tenyérbe fér az alig megszületett óriáspanda

Az óriáspanda már nem veszélyeztetett faj

A Természetvédelmi Világszövetség kihalással fenyegetett állatok vörös listáján a „veszélyeztetett” kategóriából eggyel lejjebb került, így mostantól a „sebezhető” kategóriába sorolják. A jó hírt egy nemzetközi vöröslista-konferencián jelentették be, ahol a változásokról számoltak be. A kínai államnak kitartó munkával sikerült elérnie tehát, hogy az ország nemzeti jelképe már ne legyen veszélyeztetett. A legutóbbi becslések szerint 1864 felnőtt- és 2060 kölyköspanda él ma a világon. Arra viszont felhívták

Eltűnőben a világ legnagyobb főemlése, a keleti gorilla

a figyelmet, hogy ez a növekedés nem lehet hosszú életű, mert a klímaváltozás miatt az óriáspanda természetes élőhelye, a bambuszerdő több mint egyharmada el fog tűnni a következő 80 évben, és már csak emiatt is csökkenhet ennek a rokonszenves állatnak a létszáma. Veszélyeztetett fajnak az számít, amelyik kihalási esélye természetes élőhelyén nagy, beavatkozás nélkül nagy valószínűséggel súlyosan veszélyeztetetté válik.

Egy nagyon rossz hírt is bejelentettek ugyanitt: a keleti gorilla, a világ legnagyobb főemlése a veszélyeztetett fajok közé került.

KÖRNYEZET

Évente száz kiló papírt használunk!

Túl sok papírt használunk, évente átlagosan 100 kilogrammot is személyenként. Ennek nagy része haszontalan papír, és a szemétkosárba kerül. A felhasznált papír legnagyobb részét a postaládába dobott bolti katalógusok, hirdetések, szórólapok adják, de emellett népszerű papírhulladéknak számítanak az újságok, a csomagolóanyagok, az iratok.

A gond az, hogy a papírt újból elő kell állítani, és rengeteg fára van szükség. A papír előállításához nagyon sok energia kell, a papírgyártás a világ energiafelhasználásának 4 százalékáért felelős. Egyetlen tonna papír előállításához pedig legalább 2-3,5 tonna fát (10 fa) kell elpusztítani. Földünk minden évben Görögországnyi területet veszít erdőtakarójából.

Legkönnyebben úgy tudunk védekezni a felesleges fakivágás és a papírhulladék ellen, ha például többször is felhasználjuk, újrahasznosítás céljából szelektíven gyűjtjük ezt a hulladékot.

Hogyan takarékoskodjunk a papírral? Íme, néhány tipp, te is tartsd be, és hozzájárulsz a környezetkíméléshez!

- Használd a papírt mindkét oldalát, nyomtass kétoldalasan!
- Ne nyomtass feleslegesen!
- Ne kérj szórólapot!
- Ne csomagolj feleslegesen, vagy használj többször egy csomagolóanyagot!
- Gyűjtsd szelektíven a hulladékot!

Alszanak-e a növények?

Nem, bár egyesek még leveleiket vagy virágcaikait is összecsucskják éjszakára. Igaz ugyan, hogy a szervesanyag-képzés napfény híján szünetel, de annál élénkebben folyik a nappal képződött anyagok lebontása, átalakítása és szállítása.

Csak piros színű a vér?

Legtöbb esetben. Piros a gerinces állatok, egyes gilisztafélék, a pióca stb. vére, de kék a skorpióféleké, a tintahalaké; zöld a vére néhány gilisztaféleké; pirossárga a tengeri süné.

Tudod-e?

Mozdonyos mese

Barni nagyon, de nagyon szerette a vonatokat. Főleg a mozdonyokat, de azért a vagonokat is. És tudta, hogy van ablakos vagon, alukálós vagon, olajos vagon, tehervagon, sőt még autószállító vagon is. Nagyon szeretett mozdonyt rajzolni, mozdonyos képet nézni, mozdonyos mesét hallgatni, és mozdonyokkal álmodni.

Apa legtöbbször olyan mesét kellett hogy mondjon, amelyben Barni és Apa együtt mozdonyt vezetnek. Eldöntötte, hogyha nagy lesz, ő is mozdonyvezető lesz. Persze tudta, hogy ahhoz nagyon okosnak kell lenni, mert a mozdony nagy, és vigyázni kell, nehogy lecsússzon a sínekről.

Amikor Apával és Anyával hazajöttek a tengerről, és a szomszéd néni megkérdezte, hogy milyen volt, Barni így válaszolt:

– A tenger messze van, de hazafelé láttunk kilenc vonatot!

Ennyire szerette Barni a vonatokat. Ika mama Vásárhelyen, Apa pedig Kolozsváron néha kivitte Barnit az állomásra vonatokat nézni. Barni ezt még a játszótérnél is jobban szerette.

Történt egyszer, hogy Anya épp hazafelé utazott a vonattal, és Apa meg Barni félórával hamarabb mentek ki Anya elé, hogy báméskodjanak még egy kicsit. De sajnos a vonatállomás üres volt. A vonatok mind délutáni álmukat aludták.

Egy mozdony volt csak ébren, aki előbb balról jobbra ment át az állomáson egy ablakos vagonnal, később visszatért, most jobbról balra, egy tehervagonnal. Barni és Apa egy padon ültek, onnan figyelték a szorgalmas mozdonyt. Barni el is nevezte Sima Mozdonynak, mert szép sima volt a teteje. A mozdony harmadszor is megjelent, de ekkor két rövidet füttyentett, és megállt Barniék előtt.

Barni és Apa nagyon meglepődtek. Kihajolt a mozdonyvezető bácsi, köszönt Apának, és mint régi ismerősköz illik, elkezdtek beszélgetni. Ezalatt Barni szemügyre vette a mozdonyt. Hatalmas kerekei és nagy rugói voltak, és olyan szerkesztői, amelyeknek Barni a nevét sem tudta. A vezetőfülke olyan magasan volt, mint Zoliék emeletes házának a felső ablaka. A motorja pedig

úgy dübörgött, hogy Barni nem is merte elengedni Apa kezét.

A bácsi kikászálódott a vezetőfülkéből, és lejött Apához. Az ajtót nyitva hagyta, így Barni beláthatt a fülkébe. Nagyon sok gomb és fogantyú volt benne, de Barni nagy csodálkozására kormánykerék sehol sem volt.

– Akkor vajon hogy irányítják ezt a nagy mozdonyt? – gondolkozott.

Be szeretett volna nézni jobban, de hát még kicsi volt, a mozdony pedig nagy, és nagyon dübörgött.

Ekkor Barnit hirtelen felemelték.

– Gyere, nézd meg belülről! – mondta Apa, és már repítette volna a mozdony felé.

– Nem, nem! – kiáltott Barni. – Nem szabad!

– És úgy átolelte Apa nyakát, hogy Apa köhögni kezdett.

Befúrta magát Apa ölébe, és nem akart se jobbra, se balra nézni.

Apa megsimogatta a fejét, és a fülébe súgott.

– Ugye Barni, te szereted a vonatokat?

Barni egy icipicit bólintott.

– És mindig azt mondtad, hogy mozdonyt akarsz vezetni, ugye?

Barni egy kicsit nagyobbát bólintott.

– Nézd, ez egy igazi mozdony, és a mozdonyvezető bácsi megengedi, hogy felülj rá. Mi akkor a baj, Barnikám?

– A mozdony megharagszik, ha felülök! – súgta Barni, és elpityeredett.

– Barni, ez a mozdony egy cseppet sem haragszik, és nem is örül. Ez egy gép, szót fogad annak, aki vezeti.

Közben a mozdonyvezető felment a fülkébe, és megnyomta kétszer a sípot. Barni előbb össze-rezgett, majd felkapta a fejét.

– Most mit mondott a mozdony?

A mozdonyvezető bácsi még egyet sípolt.

– Azt hiszem, azt mondta, hogy felülhetsz – mosolygott Apa.

– De azt is mondta, hogy te is fel kell hogy szálljal velem, Apa – mosolygott vissza Barni.

Így együtt szálltak fel a mozdonyra. A mozdonyvezető bácsi még sípolt egyet, előrenyomott egy kart, és lassan elindult a mozdony.

– Aha – gondolta Barni –, szóval a mozdony nem kormányal, hanem egy karral működik.

Elmentek az állomás végéig, a jelzőlámpáig. Ott megálltak, mert a lámpa pirosat mutatott. És ekkor Barni nagyon elámul, mert a mozdonyvezető bácsi megfordult, és beült a másik irányba egy másik székbe. Előtte meg pont ugyanolyan karok és fogantyúk voltak, sőt ugyanolyan síp is. Ez bizony olyan mozdony volt, amely mindkét irányba tudott menni!

A mozdonyvezető bácsi most az ölébe ültette Barnit, és együtt nyomták a kart, amely elindította a mozdonyt. Barni nagyon óvatosan fogta, nehogy lecsússzon a mozdony a sínekről. A vezető bácsi pedig rátette Barni kezét a sípra is.

– Nyomd meg nyugodtan, hadd sípoljon a mozdony! Nyomjad csak!

Barni csak egy kicsit nyomta meg a sípot, nem akarta felébreszteni a garázsban alukáló mozdonyokat. Aztán visszaérkeztek a peronhoz, a mozdonyvezető bácsival együtt meghúzták a féket, és a mozdony megállt. Barni leszállt Apával, és visszamentek oda, ahova Anya vonatja kellett hogy érkezzen. Barni még visszafordult, és intett egyet a mozdonynak. A mozdonyvezető bácsi azt hitte, neki integet Barni, így ő is visszaintegetett, és sípolt egyet.

– Apa, a mozdony egy gép, de most köszönt nekem, és láttam, hogy mosolygott is egy kicsit. Tudod, most összebarátkoztunk, és azt sípolta, hogy jöjjünk el holnap is.

Hamarosan befutott Anya vonata, amit egy kék sima mozdony húzott. Volt mit mesélni Anyának, aki az elején nem is tudta elképzelni, hogy Barni igazi mozdonyt vezetett. Csak akkor kezdte elhinni, amikor Barni intett a mozdonynak, az pedig barátságosan kettőt visszasípolt.

Zágoni Balázs

GION NÁNDOR

A kárókatonák még nem jöttek vissza

(Részlet)

BEVEZETŐ HELYETT

A Vágóhíd helyén magas, fiatal nyárfák nőnek. A nyárfasorok lefutnak egészen a nádasig, a fák között térdig érő gaz, meg sűrű, tüskés cserjék. Gergián, az egykori vadőr, bizonyára boldog volna, ha látná; annak idején sokszor elmagyarázta nekünk, hogy az énekesmadarak csak olyan fákon szeretnek fészkelni, melyek közelében cserjék, bokrok vannak, ahová elbújhatnak, ha ragadozók támadják meg őket. Gergián szerette az énekesmadarakat; igaz, legjobban a vízimadarakat szerette, de azért nagyon szerette az énekesmadarakat is. Engem azonban most bosszantanak a cserjék, összeszurkálják a kezemet. A régi Vágóhíd romjait keresem közöttük. Bosszankodva, de azért türelmesen keresgélek, hajlongok a fák alatt, letördelem a bokrok ágait.

Végre találok egy súlyos betonkockát. Az egyik nyárfa tövében lapul, a régi Vágóhíd valamelyik oszlopának itt felejtett darabja; félig a földre süllyedt, szürkén megbújt a térdig érő gazban. Erőlködve odébb görgetem, hogy a vörös oldalát mutassa felfelé. A Vágóhíd falai belülről mindig vörösek voltak; akkor is, amikor naponta százával ölték itt a marhákat, lovakat,

Színpadi előadás is készült a közkedvelt regényből

birkákat, meg később is, amikor már csak mi szálltuk meg az elhagyott, nagy kőépületet, belülről még akkor is vörösek voltak a falak, mintha a letaglózott állatok vére ivódott volna örökre beléjük. A vörös falakra mindenféle állatot és madarakat rajzoltunk, sőt később a rajzokat bele is véstük a falakba. Emlékszem, a kövér Hodonicki Oszkár mindig bikákat és csődöröket rajzolt, erősen felnagyítva jellegzetességeiket, úgyhogy már ötven méterről is bárki megbizonyosodhatott, hogy azok valóban bikák és csődörök. Mi egymás között röhögve ötlábú szörnyeknek neveztük Hodonicki Oszkár apaállatait. De főleg vízimadarakat rajzoltunk, a falak tele voltak vízimadarakkal, többnyire Burai J. rajzolta őket. Burai J. nagyon szépen tudott rajzolni, képes volt órákon át megállás nélkül rajzolni a vízimadarakat, mi falba véstük.

A cserjésben felejtett betonkocka vörös oldalán is egy vízimadár feje és nyaka látszik. Nagy, görbe nyakú madár, lehetne gólya, gém vagy akár kócsag is. De nem, egyik sem. Kárókatona. Ráismerem horgas csőréről. Persze, hogy kárókatona. Burai J. imádta a kárókatonákat, hacsak tehetette, kárókatonákat rajzolt a Vágóhíd vörös falaira.

Mindössze ennyi maradt a régi Vágóhídból: egy betonkocka, rajta egy kárókatona feje és nyaka. Tulajdonképpen örülnöm kellene, hogy ennyit is találtam: erre is alig számíthattam, hiszen jól tudtam, hogy már évekkel ezelőtt lebontották a Vágóhidat, és elhordták minden darabját, örülnöm kellene, hogy legalább egy kockát meghagytak

belőle, most mégis szomorúan nézem a kárókatona fejét. Nagyon szerettem valamikor a régi Vágóhidat, vörös falaival, a falba vésett kárókatonákkal, az üvegcserepekkel... A tetéjének nyugati részét üvegcserepek fedték. Ablak és padlás nélküli, kocka alakú épület volt a Vágóhíd, a külső fényt az üvegcserepeken keresztül kapta. A padlás helyén vastag gerendák keresztelték egymást, naplementekor gyakran felkapzkodtunk ezekre a gerendákra, ilyenkor vörös fényt tört át az üvegcserepeken, szinte lángba borította a vörös falakat, és mi is mintha lángba borultunk volna: ilyenkor torkunk szakadtából ordítottunk, és boldogan himbálóztunk a gerendákon.

A fák között lassan leballagok a nádasig, aztán a kis folyó mellett megyek tovább. Melegen süt a nap, csönd van itt a folyónál, még a szunyogok is elbújtak a tűző nap elől. A nádasban valahol

hebegve, esetenül énekelni kezd egy nádíveréb, de aztán gyorsan, csaldottan elhallgat. A folyó közepén koromfekete szárcsa úszik, három apró fiókája követi, piros fejük alig látszik ki a vízből. Előbukkan egy kis vízityúk is, aprókat biccent a fejével, észrevesz, de nem bújik el, nyugodtan bólogat tovább, pedig nagyon félénk madár, mindentől halálra rémül...

Messziről, a folyókanyaron túl, az egykori tőzegbánya mellett látszik a Gergián-torony. Gergián erős oszlopköböl és gerendáköböl építette, ma is szilárdan áll, éppen olyan magas, mint régen, talán még magasabb. Örülök, hogy a torony megmaradt, meg fogom nézni közléről, és megnézem a kárókatonák telepét is. Hátha ismét visszatértek a kárókatonák... Sőt még a Sági tanyát is megnézem, azt biztosan a helyén találom: a komisz, mogorva Ságik elpusztíthatatlanok.

Egy férfi tűnik fel távolabb, a folyókanyarnál. Sötétzöld vadőri egyenruha van rajta, a vállán puska, lassan, gyanakodva jön velem szemben, a fejét kissé félrebillenti, mint aki gyanús neszeket hall. Erről a fejtartásról messziről megismerem: Virág Péter. Nyolcéves kora óta tartja így a fejét, igen, talán nyolcévesek lehettünk, amikor az az átok Toma Gyuri átszúrta a dobhártyáját. Emlékszem, nyáron történt, nagyokat fűrdöttünk a folyóban, utána pedig elnyúltunk a napon, a Vágóhíd tövében és elaludtunk. Így talált ránk Toma Gyuri, költögetni kezdett bennünket, fűszállal piszkálta az orrunkat, de hogy erre sem ébredtünk fel, egy vékony kis pálcikát dugott Virág Péter jobb fülébe, és átszúrta a dobhártyáját. Szegény Virág Péter egyből felugrott, keservesen üvöltött, többször körbefutotta a Vágóhidat. Hodonicki Oszkár meg én akkor véresre vertük Toma Gyurit, soha többet nem mert a Vágóhíd közelébe jönni, de Virág Péteren az már nem segített. Megsüketült a jobb fülére, ettől kezdve billentette folyton jobb oldalra a fejét, és nagyon csendes gyerek lett, halkabban kezdett beszélni, mint azelőtt, sőt mintha még a mozgása is lelassult volna.

Kedves Olvasó Tanulók!

Minden idők legkedveltebb házi, azaz kötelező olvasmányából, Gion Nándor *A kárókatonák még nem jöttek vissza* (1977) című ifjúsági regényéből olvashattok ma részletet a Gyöngyhalászban. 1985-ben tévéfilm készült belőle, több színpadi adaptációja is van. Idén a Gion Nándor Emlékház felkérésére Kovács Jolánka (1958) szerb nyelvre fordította, s az újvidéki Prometej Kiadó gondozásában látott napvilágot. Nem véletlen, hiszen olyan regényről van szó, amely éppúgy bele kell tartozzon a mindenkor kamaszgyerekek élményvilágába, mint Molnár Ferenc *A Pál utcai fiúk* című műve, vagy Mark Twaintól a *Tom Sawyer kalandjai*.

Olvassátok! És figyeljetek a szimbolikus, mögöttes tartalmára. Az elrejtett utalásokra is. Mert vannak. Nagyon sok. Ami nem csak játékra, kalandra, hanem súlyos társadalmi tartalmakra utal.

Bence Erika

Ács József

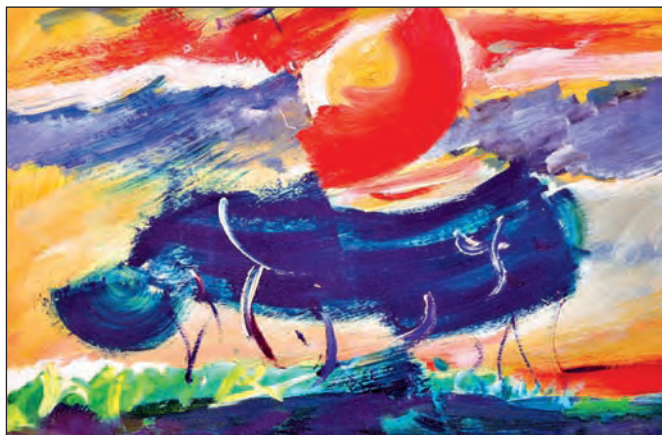
Új sorozatunkban szeretnénk ráirányítani figyelmeteket környezetünk sokrétű és gazdag képzőművészeti világára, melyről rajzórán bővebben is beszélgethetek.

Először is a topolyai **Ács Józsefről** szólunk, akinek két évvel ezelőtt ünnepeltük születése századik évfordulóját. Ez a jubileum szolgáltatta a vajdasági magyar képzőművészet napjának a kiállítását is, vagyis 2014 óta Ács József születésnapja, november 14-e egyben a vajdasági magyar képzőművészet napja is.

Ács Belgrádban tanult, majd némi tanároskodás után a *Magyar Szó* napilapnál helyezkedett el, ahol képzőművészeti kritikusként alkotott. Nevéhez fűződik a lap állandó rovata, a Képzőművészeti Iskola. 1952-ben az első jugoszláv művésztelep, a zentai megalapítója. 1953-ban a topolyai, 1956-ban az écskai, 1954-ben az óbecsei művésztelep alkotója és szervezője. Számos kiállítása volt, művészetében több fejlődési szakaszon ment keresztül: a posztimpreszionizmustól a szocialista realizmuson, az expreszionizmuson, a szürrealizmuson, az informelen keresztül kialakított egy sajátos ábrázolásmódot. Az alkotás mellett kritikáiróként és pedagógusként is jeleskedett, eleinte hagyományos, intézményi keretek között, majd a Képzőművészeti Levelező Iskolában, a Magyar Szó hasábjain, valamint a képzőművészeti élet szervezőjeként. Műveiből 2014-ben Topolyán és Zentán nyílt kiállítás. Ennek a kiállításnak a plakátján láthatjátok a mestert, és két művének is helyet adtunk.

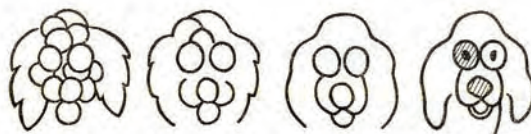
N-a

Tanulj rajzolni!

S-ből gyík

Szőlőfütből kutyafej

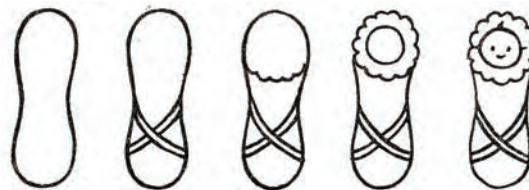
K betűből kacska

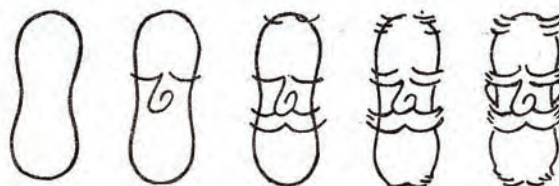
F betűből fecske

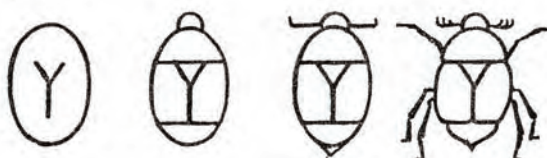
T betűből trombita

Piskótából pólásbaba

Piskótából szakállas bácsi

Y-ből cserebogár

Habsburg-ellenesség a magyar történelemben

A XVII. században az oszmán törökök még lendületben voltak Európában. A Habsburgokkal folytatott küzdelmekben azonban Bécs bevétele sehogy sem jött össze. A magyaroknak valahol a két nagyhatalom, a Habsburgok és a törökök között kellett egyensúlyozni.

Amikor az 1664-es szentgotthárdi csata után (amelyben a Habsburgok legyőzték a törököket) még ugyanezen év augusztusában nem használták ki a kivívott győzelmet, megkötötték velük a vaskécs békét. A magyaroknál ez elégedetlenséghez vezetett. A magyar nemesség a békét szégyenletesnek ítélte meg, a törökellenes harcok leálltak, így aztán a magyarok a harcok folytatása mellett döntöttek. A feszült helyzet a nemesek és a császár között végül összeesküvés szervezéséhez vezetett, amelyben részt vettek még a korábban Habsburg-párti főurak is.

A mozgalom vezetői Wesselényi Ferenc, Nádasdy Ferenc országbíró, Zrínyi Péter, Frangepán Ferenc és I. Rákóczi Ferenc voltak. Ez az összefogás a magyar nemesség elégedetlenségét tükrözte a Habsburg-ház uralmával szemben. Az összeesküvésben minden nevezetesebb, elsősorban katolikus nemesi család részt vett, amelyek korábban támogatták a Habsburgokat. Az urak gyűléseket tartottak Stubnyafürdön, Sárospatakon és Munkácson. Időközben jelentősen megromlottak a magyar-német viszonyok is, olyannyira, hogy egyesek még a törökkel is szövetséget kötöttek volna Bécs ellen. A mozgalom vezetője kezdetben Zrínyi Miklós horvát bán volt. Legtehetségesebb politikusként tökéletesen megfelelt volna a feladatára, a sors azonban nem így akarta. Egy vadászat alkalmával egy vaddisznó végzett vele (habár erről is vannak különféle elméletek, mégpedig, hogy a Habsburgok is bele voltak keverve a szerencsétlen eseménybe), Wesselényi Ferenc nádor vette át a vezetést. Wesselényi 1655-től viselte a nádori címet. A magyar nemeseknek XIV. Lajos Franciaországa természetes szövetségesnek ígérkezett Habsburg-ellenes politikája

I. Rákóczi Ferenc

Nádasdy Ferenc országbíró

I. Lipót császár

Wesselényi Ferenc nádor

miatt. I. Lipót császár azonban ezt jól tudta, és gyorsan rendezte ügyeit a francia királlyal.

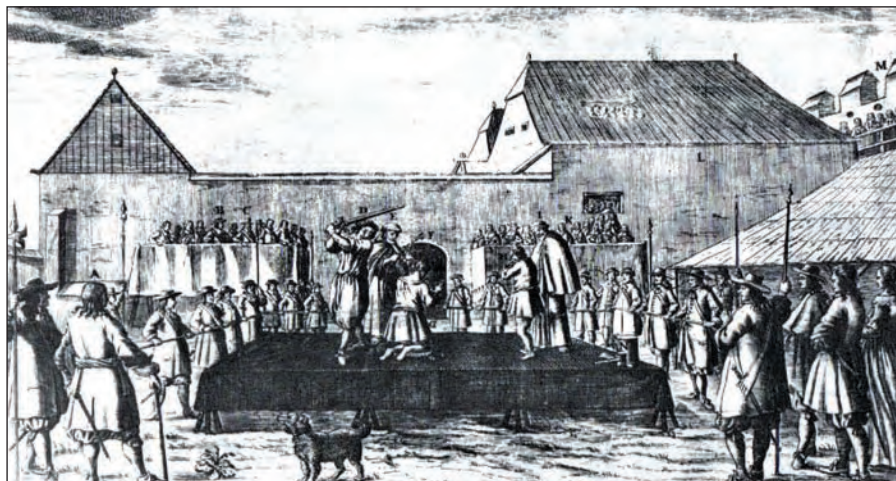
A Habsburg-ellenes összeesküvés, mint hamarosan kiderült, egy rosszul szervezett politikai kalandnak bizonyult, ami több kárt hozott, mint hasznot. I. Lipót császár a szervezkedést összeesküvésnek minősítette, és 1671-ben elrendelte a főnemesek elfogását és kivégzését. Wesselényi ezt meg sem érte, mert még korábban, 1667-ben

betegségben meghalt. Nádasdy és mások bevallásával idővel minden kitudódott a magyar nemesség szándékairól. A felkelést könnyen elfojtották. Nem volt szükség komolyabb katonaságot szervezni, hiszen a harc befejeződött, mielőtt igazán elkezdődött volna. A bécsi udvar felfüggesztette a magyar rendi alkotmányt, katonaságot küldött. A mozgalom bukásakor letartóztatások, vádlóperek és végül a vezetők kivégzése következtek: Frangepán, Nádasdy, Zrínyi Péter... I. Rákóczi Ferencnek sikerült megmenekülni édesanyjának, Báthory Zsófiának köszönhetően. A magyar nemességnek nem volt több ereje az ellenállásra.

A kudarcnak más következményei is voltak. A bécsi udvar még jobban abszolutista törekvéseket tanúsított, szerinte a magyarok „eljátszották a jogukat”. Megnövelte az adóterheket, birtokokat vett el, a protestánsokat üldözni kezdte, ezzel megszerve a vallászabadságot, ami a legérzékenyebb kérdések között volt, a végvári katonák nagy részét elbocsátották. Végül ez a rendszer vezetett a bujdosó kurucok mozgalmának megjelenéséhez.

A Wesselényi-összeesküvés csak felvezetése volt a Habsburg-ellenes lázadásnak, amely később a Rákóczi-szabadságharcban, majd az 1848-as forradalomban csúcsozott ki.

Gyarmati Balázs történész

Az összeesküvők kivégzése

Az MTV legjobb videói

Augusztus végén került sor New Yorkban az MTV idei VMA díjkiosztójára, ahol az év legjobb videóit díjazták. Az MTV talán legrangosabb eseményéről van szó, hiszen a csatorna indulásától kezdve hadat üzent a rádióknak, a zenét pedig a látvánnyal kötötte össze. Az MTV sugárzása 1981. augusztus 1-jén 12:01-kor indult, és az első zenei videó, amelyet bemutattak, a Video Killed the Radio Star volt a The Buggles-tól. A 35 éves MTV 1984 óta tartja meg a VMA-t, amely kezdetben nagy népszerűségnek örvendett a fiatalok körében. Az MTV-t, azaz Music Televisiont idővel számos kritika érte, hogy csak klipeket sugároznak, ezért zenei jellegű, vagy zenét érintő műsorokat kezdtek el készíteni. Az idők folyamán az MTV olyannyira elhatárolódott a zenétől, hogy átnevezette a csatornát Music Televisionról csupán MTV-re. Azután persze az lett a baj, hogy túlságosan távol kerültek a zenétől, ezért mostanában újból vannak törekvések az irányba, hogy visszaszívárogtassák a zenét a csatorna kínálatába.

A VMA valójában zenei rendezvény, de sokakat például az érdekel, hogy az aktuális sztárok milyen ruhakompozíciókban parádézhatnak az eseményen, vagy lesznek-e formabontó, botrányos fellépések. Az elmúlt években erre bőven akadt példa. Ehhez képest sokak szerint idén nem tartogatott túl nagy meglepetést a rendezvény. Akiktől az

Beyoncé

Drake és Rihanna

Fifth Harmony

A műsorvezetők

várható is volt, kihívó ruhákban jelentek meg. Senki sem csodálkozott Kim Kardashian vagy Nicki Minaj hiányos öltözkén, sem pedig Britney Spears és G-Eazy kacérkodó fellépésén. Idén egyébként Beyoncé kapta a legtöbb jelölést – összesen tizenegyet –, amelyek közül nyolcat sikerült is díjra váltania. Ehhez Kanye West sem tudott mit hozzáfűzni, az elmúlt években ugyanis az énekes többször

botrányt rendezett a díjátadó ceremónián, amikor a díjat nem Beyoncé kapta. Emiatt kritizálta például Taylor Swiftet és Becket is, egyesek már Beyoncé ügyvédjének kezdtek emlegetni. Az idei rendezvényen Beyoncé egy mini koncertet tartott, mivel pedig a Michael Jackson-életműdíjat Rihanna vihette haza, ezt ünnepeleven ő négyszer is fellépett az est folyamán. A színpadon megjelenő, klasszikus értelemben vett műsorvezetője nem volt az átadónak.

Keegan-Michael Key és Jordan Peele komikusok két kitalált személyt eljátszva kommentálták végig az eseményeket, ezzel kiparodizálva az ilyen gálaestek közvetítésén egyre gyakrabban feltűnő közösségi médiával foglalkozó riportereket.

A DÍJAZOTTAK:

Az év videója: Beyoncé – Formation
 Legjobb videó női előadók esetében: Beyoncé – Hold Up
 Legjobb videó férfi előadók esetében: Calvin Harris feat. Rihanna – This Is What You Came For
 Legjobb videó együttműködés esetében: Fifth Harmony feat. Ty Dolla \$ign – Work From Home
 Legjobb hiphopvideó: Drake – Hotline Bling
 Legjobb popvideó: Beyoncé – Formation
 Legjobb rockvideó: Twenty One Pilots – Heathens
 Legjobb elektronikus zenei videó: Calvin Harris & Disciples – How Deep Is Your Love

Legjobb hosszú videó: Beyoncé – Lemonade
 Legjobb új előadó: DNCE
 A legjobb nyári sláger videója: Fifth Harmony feat. Fetty Wap – All In My Head (Flex)
 Legjobb művészi rendezés: David Bowie – Blackstar
 Legjobb koreográfia: Beyoncé – Formation
 Legjobb rendezés: Beyoncé – Formation
 Legjobb operatőri munka: Beyoncé – Formation
 Legjobb vágás: Beyoncé – Formation
 Legjobb vizuális effektek: Coldplay – Up&Up
 Michael Jackson-életműdíj: Rihanna

Csatlakozik a szereplőgárdához

Jared Leto legutóbb Joker bőrébe bújt, hamarosan pedig egy újabb nagyszabású filmben bizonyíthat. Jövő évben kerül a mozikba az egykor nagy sikerű Szárnyas fejedelmek újragondolása, amelyben az eredeti főszereplőt játszó Harrison Ford, valamint Ryan Gosling, Robin Wright és Mackenzie Davis mellett Jared Leto is szerepet kapott. A film az 1982-ben debütált azonos című sci-fi alapján készül, Denis Villeneuve rendezi, míg az eredeti film rendezője Ridley Scott ezúttal főleg a film producereként tér vissza. Az új Szárnyas fejedelmek forgatási munkálatai már meg is kezdődtek, a produkció pedig előreláthatóan 2017. október 6-án kerül az amerikai mozikba. A film egyik forgatási helyszíne Magyarország, ez pedig már tavaly óta lázban tartja a filmkedvelőket. Úgy tudni, a film története ezúttal is Los Angelesben játszódik, de több évtizeddel az első rész után.

Focilabdába rüg az énekes

A világhálón megjelenő filmhírek szerint Justin Bieber szerepet kapott a Real Madrid csapatáról készülő filmben, amelyben egy feltörekvő labdarúgót alakít. Úgy tudni az énekes mellett Cristiano Ronaldo és David Beckham is feltűnik a filmvászonon. A filmes körökben igencsak elismert Harvey Weinstein projektumáról van szó. A

forgatások minden bizonnyal jövő év márciusban kezdődnek meg, a film pedig karácsonykor kerül a mozikba. A filmalkotás valójában a Goal-sorozathoz tartozik, annak továbbgondolásaként. Ez lesz Justin Bieber első komolyabb szerepe. Justint a Helyszínelők és a Cubed című sorozatokban láthattuk, legutóbb pedig a Zoolander második részében tűnt fel. A fentiekben túl megemlítendő, hogy a labdarúgás is fontos szerepet tölt be az énekes életében, mivel a múltban a Barcelona és Chelsea csapatával is volt alkalmunk edzeni.

Rekordokat dönt

A George R. R. Martin regénysorozatán alapuló Trónok harca sorozat tíz hónap után áprilisban tért vissza a képernyőre a hatodik évaddal, és akárcsak az ezt megelőző ötödikkel, ezúttal is hatalmas

sat tarolt. A Guinness Rekordok Könyvébe idén két rekorddal írta be magát a sorozat. Egy – a letöltéseket számon tartó – weboldal szerint rekordot döntött az illegálisan letöltött Trónok harca epizódok száma 2015 áprilisa és júniusa között. A másik rekord a 12-es számhoz köthető – ennyi Emmy-díjat ítéltek oda a készítőknél az ötödik évadra, ezzel pedig megdöntötték az egyetlen évadra jutó Emmy-díjak számát a sorozatok tekintetében. Ez egyébként nem is volt nehéz, hiszen a Trónok harca világszerte hatalmas népszerűségnek örvend: jelenleg 173 országban sugározzák az izgalmas történetet, amely 2017 júniusában tér vissza a képernyőre a hetedik évaddal.

Új filmben láthatjuk

Selena Gomez a közelmúltban betegsége hivatkozva úgy döntött, elhagyja a Revival című turnéjának hátralévő fellépéseit, és szabadságra megy. Rajongóit elsomorította ez a hír, azt viszont örömmel fogadták, hogy kedvencüket új filmben láthatják. Selena Gomez az In Dubious Battle című filmdráma egyik főszereplője. A történet John Steinbeck 1936-ban megjelent azonos című regényén alapszik, a filmet pedig a férfi főszereplőt alakító James Franco rendezte Matt Rager forgatókönyve nyomán. James Francon és Selena Gomezen kívül a főbb szerepeket Ashley Greene, Vincent D'Onofrio, Nat Wolff, Bryan Cranston, Josh Hutcherson, Ed Harris, Keegan Allen és John Savage alakítják. A filmdráma egy csapat bevándorlóról szól, aki sztrájkba kezdett a nagy gazdasági világválság idején (1929–1933), és ebből adódóan konfliktushelyzeteket kell megoldania. Az alkotást nemrég mutatták be a Velencei Filmfesztiválon.

Kedves Bizalmas sorok!

Hetedikes lány vagyok. A gondom a barátnőmmel és a gyerekkori barátommal kapcsolatos. A nyári szünetekben sokat voltunk együtt mind a hárman, és sikerült őket összehoznom. Eleinte nagyon örültem neki, hogy valami szép történik. De most már úgy áll a dolog, hogy számomra ez nem is volt olyan jó, mert teljesen elfelejtettek. Amióta elindultunk iskolába, szinte kerülnek. Ők állandóan együtt vannak, én pedig elmagányosodtam, mert régebben velük barátkoztam a legtöbbet. Amikor próbáltam beszélgetni velük erről a problémáról, leráztak. Most haragszom rájuk. Mit tegyek, hogy minden úgy legyen, mint régen, hogy újra vidám társaságom legyen? Segíts!

„Szomorú Ámor”

Válasz:

Kedves Ámor! Ne szomorkodj! Nem könnyű a dolga a közvetítőnek, különösen akkor, amikor a számára fontos és közeli embereket hozza össze. Gyakran megesik, hogyha egy pár egymásra talál, annyira egymásra figyel, hogy megfélemedezik a környezetéről. Úgy viselkednek, mintha csak ők lennének a világon, és úgy érzik, ők ketten elegek egymásnak. Bizonyos időre van szükség, hogy mindenki megszokja az új helyzetet. A pár, hogy nem zárhatta ki tartósan a világot, hogy nincsen egyedül. Előbb-utóbb rájönnek, hogy mind a két félnek nagyon nagy szüksége van a barátokra, barátnőkre, hogy azok ugyanúgy fontosak, mint ők egymásnak, és hogy a barátságot is ápolni kell. A környezetnek, a baráti körnek rá kell hangolódni az új helyzetre. Eddig rengeteg időt töltöttetek együtt, megosztottatok szinte minden gondolatot, az élet szinte minden rezdülését. Nekünk barátoknak is el kell fogadnunk, hogy nem mi vagyunk ezentúl a legfontosabbak a számukra. Közösen kell megtalálni az arany középutat. Próbáld átgondolni, hogyan próbálad megbeszélni velük a sérelmeidet. Az új beszélgetést pedig azzal indítsd, hogy szerintük, mit és mikor csinálhatnátok együtt. Mondd el, hogy szerinted jó lenne, ha néha közös programotok is lenne, pl. mozi, koncert vagy más. Mindenféleképpen eljött az idő, hogy bővítsd a baráti körödöt, olyan emberek társaságát is keressd, akikkel jól együtt lenni, akikkel van miről beszélgetni. Kezdetnek a saját osztályodban

nézzél körül, kivel is lehetne jól beszélgetni, és a nagyszünetekben csatlakozzál ahhoz. De új ismeretségeket szerezhetsz az iskolán kívül is, a helyi művelődési egyesületben, tánctanfolyamon, sportpályán stb.

Kedves Bizi! Nyolcadikos vagyok és már egy jó ideje szerelmes vagyok, egy és ugyanabba a fiúba. Ő a párhuzamos osztályba jár. Már néhányszor jártunk, de mindig szakítottunk valaki/valami miatt, valaki mindig szétválasztott bennünket. Nemrégiben egy hosszabb nem járási időszak után fűnek-fának mesélte, hogy nem tudok csókolózni. Amikor megkérdeztem tőle, hogy miért hazudik rólam, miért tesz ilyet, bocsánatot kért, és megkérdezte tőlem, hogy akarok-e vele járni. Azt is mondta, hogyha kell, mindenkinek elmondja, nem mondott igazat. Mit tegyek? Annyira szeretném, hogy újra az enyém legyen!

„Lepkelánc”

Válasz:

Úgy látom se te, sem a fiú valójában nem tudjátok, mit is akartok egymástól, és hogy a fiú nem válogatja az eszközöket, hogy elérje a célját. Amikor járni akar veled, akkor a nyilvánosságban egyet mond, amikor pedig nem akar veled lenni, az ellenkezőjét állítja. Mintha nem gondolná komolyan a dolgot. Az való igaz, hogy ő minden helyzetben jól szórakozik, és emellett még „hízik a mája is”, hogy milyen jó srác, milyen „menő”, mert te egy-kettőre elérékenyülsz, és mindig visszafogadod, bármit is tesz. Biztos vagyok benne hogy egy aranyos, sármos fiúval van dolgod, hisz ha nem tetszene neked olyan nagyon, nem engednéd meg, hogy így viselkedjen veled! Tudnod kell, hogy mivel érző emberről van szó és nem tárgyról, valójában sosem lehet a tiéd. Nem kellene nagyon igyekezned körülötte, igazából sosem lehet a tiéd, legalábbis úgy, ahogyan azt te szeretnéd. Miért? Mert nem tárgy. Emellett, mindketten még eléggé tapasztalatlanok és éretlenek vagytok. A fiú pedig, ha fontos lennél számára, nem mesélné valótlanosságokat rólad. Semmiképp sem keltene rossz híret annak a lánynak, aki iránt vonzódik, akit szeret, és aki fontos számára. Ezért inkább maradjatok meg a barátságban.

Kérdéseikre Bori Mária pszichológus válaszol

NAHÁT!

Mitől függ, hogy milyen okosak vagyunk?

Egyesek azt mondanák, attól, milyen nagy az agyunk. Pedig ez nem így van, hiszen ha csupán a nagyság döntené el a teljesítőképességet, akkor a toronyórának pontosabban kellene járnia, mint a karórának. A pontosság azonban nem a nagyságtól, hanem a szerkezet finomságától függ. Így van ez az emberekkel is: nem feltétlenül az a legokosabb, aki a legnagyobb kalapot viseli.

Néhány híres embernek az agyát halála után megmérték. Kiderült, hogy némelyiküknek az átlagnál kisebb volt. A legnehezebb aggyal – az eddigi adatok szerint – éppen egy szellemileg visszamaradott személy rendelkezett. Az „ész” tehát nem a nagyságtól, hanem az idegsejtek számától függ. Más adatok azt bizonyítják, hogy késő öregkorukig azok őrzik meg értelmük frissességét, akik egész életükben „dolgoztatják” az agyukat.

Net- vagy játékfüggő vagyok?

Manapság mindannyian túl sokat netezünk. Akkor mégis, hogyan tudjuk eldönteni, hogy a megengedett, azaz az egészséges határon belül mozgunk-e, avagy annyira elhatalmasodott rajtunk a szokás, hogy rabjaivá váltunk, és a számítógép uralni kezdte életünket.

A túlzást az jellemzi, hogy a hétköznapi „adag” már nem elegendő, kényszert érzünk arra, hogy leüljünk a számítógéphez újra meg újra. Ezért kezdjük elhanyagolni egyéb teendőinket, nem tudunk időt fordítani korábbi hobbijainkra, családjainkra, barátainkra.

Szakemberek szerint az alábbi hét kérdést kell feltennünk magunknak annak érdekében, hogy eldöntsük, függők vagyunk-e, vagy sem. Mielőtt válaszolnál a „soha”, „gyakran” vagy a „nagyon gyakran” szóval, gondold át, hogyan viselkedtél és érezted magad az utóbbi fél évben.

1. Egész nap a játékra gondolok.
2. Egyre több és több időt töltök játékkal.
3. Azért játszom, hogy megfelelek a valóságról.
4. A környezetemben élők megpróbálták visszafogni ezt a szokásomat, de sikertelenül.
5. Rosszul érzem magam, ha nem játszhatok.
6. Veszekszem a családommal vagy a barátaimmal a játékkal töltött idő miatt.
7. Elhanyagolok más, fontos dolgokat (iskola, munka, sport), csak, hogy játszhaszak.

A kutatók szerint a függőség fennáll, ha legalább négy kérdésre „nagyon gyakran” választ adtuk. Ha így van, legjobb a szülőkhöz, felnőttekhez fordulni tanácsért, és közösen megbeszélni, hogyan tovább.

Van színészi tehetséged?

1. Osztálytársaid előtt kell beszámolót tartanod a suliban. Hogy érzed magad előtte?
 - a) Kihívásnak tekintem, és már alig várom! (3 pont)
 - b) Izgulok! Remeg a lábam, és a torkomban dobog a szívem. (1 pont)
 - c) Nagy nap lesz! Igyekszem minél jobban feldolgozni a témát. (2 pont)
2. Általán már a színpadon (pl. iskolai ünnepségen, zeneiskolai koncerten, balettvizsgán)?
 - a) Még soha. Egészen más dolgok érdekelnek (2 pont)
 - b) Igen, és óriási élmény volt! (3 pont)
 - c) Igen, de kínosan éreztem magam. (1 pont)
3. Melyik tulajdonságodat kedvelik barátaid a legjobban?
 - a) A fantáziámat. (3 pont)
 - b) A stílusérzékeimet. (2 pont)
 - c) A segítőkészségemet. (1 pont)
4. Mi a legvonzóbb számodra a színészmesterségben?
 - a) Az elismerés, az ismertség, a rajongók. (1 pont)
 - b) A művészi látásmód és az önkifejezés. (3 pont)
 - c) Mások bőrébe bújhatok, és ez izgalmas! (2 pont)
5. Jól megy a szövegtanulás?
 - a) Naná! Rengeteg dal szövegét kívülről fújom! (3 pont)
 - b) Nem megy valami jól. Főleg, ha idegen nyelvű szöveget kell tanulnom. (1 pont)
 - c) Még a suliban sem megy a verstanulás. (1 pont)

ÉRTÉKELÉS:

5–7 pont:

Nem való neked a színpad. Túlságosan félsz a szerepléstől, és ha mégis érdekel a színészet, nem sokat teszel azért, hogy erre a pályára léphess. Ha kedveled a színjátszást, dolgozz a kulisszák mögött! Remek háttérember lehet belőled, és mint tudjuk, a háttérember is fontos ember. Forgatókönyvíró, rendező, világosító, jelmeztervező – széles a lehetőségek skálája! Színes a fantáziád, és képes vagy beleélni magad mások helyébe.

8–11 pont:

Tehetséges statisztá lennél. Érdekel a színészet, de nem szeretsz a középpontban lenni. Sajnos, hiányzik belőled a színészi rátermettség, ezért nem tudsz a félelmeiden úrrá lenni. Színész talán nem leszel, de tehetségedet a magánéletben kamatoztathatod. Jó statisztá válna belőled. Viselkedj természetesebben! Ezt a baráti köröd is értékelni fogja!

12–15 pont:

Színpadra termettél! Gratulálunk! Minden esélyed megvan rá, hogy az álmaid teljesüljenek! Az improvizálás nem esik nehezedre, és képes vagy beleképzelni magad bárki helyébe. Ezek a tulajdonságok jellemzik a jó színészt. Sok sikert!

Miről árulkodik az íróasztalod

Mi van az íróasztalodon? Te az a személy vagy, aki mindig ügyel a rendre, vagy inkább az, aki hiába pakol össze, tíz perc múlva már megint szétszórja a holmijait? Vajon miről árulkodik az íróasztalod?

A szétszórt

Az a típus vagy, aki egyszerűen nem tud rendet tartani maga körül? Akkor valószínűleg extrovertált személyiség vagy, ez érdeklődésed pedig általában szalmaláng életű, és hamar megunod azt, amibe belekezdél. Épp ezért, szívesen dobod fel az íróasztalodat díszekkel, színes holmikkal vagy bármivel, ami ihletet adhat. Noha a rendetlenség miatt sokan szétszórtnak tartanak, ez nincs így: te mindig pontosan tudod, mit hol találsz meg. Szeretsz beszélgetni idegenekkel is, és élvezed magad körül a nyüzsgést.

A minimalista

Minden tárgynak megvan a maga helye az asztalodon, és katonás rendben sorakoznak egymás mögött? Szereted a tisztságot, és nálad mindig kihegyezve állnak a ceruzák a tartóban. Felkészült vagy, szívesen tartod a kezekben az irányítást, és minden eshetőségre van terved, aminek köszönhetően kiemelkedően teljesítesz. Nagyon jó szervező vagy, ezért érdemes később olyan területen dolgoznod, ahol ezt a képességedet kibontakoztathatod. A személyes tárgy hiánya miatt kissé úgy tűnhet, nem kötődsz igazán semmihez, és titokzatosnak látszol.

A személyes

Az íróasztalod tömve van fotókkal, emlékekkel és apró tárgyakkal, amelyeket másoktól kaptál? Ha szereted megtölteni személyes holmival az asztalodat, szinte biztos, hogy magabiztos, kíváncsi és nyitott ember vagy. Ettől függetlenül viszont nem szokásod mások orra alá dörgölni ezt, így az ismerőseid kifejezetten kedvelnek téged. Szívesebben ülsz ablak közelébe, mert ez csak felpozsztítja a képzelőőrdet. Nem csoda, hogy sokszor te vagy a beszélgetések középpontjában!

A papírköteges

Ha csak papírhalmazok és iratok borítják az asztalodat, az azt jelenti, hogy kifejezetten okos vagy, és mindig tisztában vagy azzal, mi zajlik a környezetben. Szereted kezében tartani az irányítást, olykor azonban kissé bizonytalan, illetve ideges vagy introvertált személyiséged miatt. Szorgalmasan dolgozol, és nagyon kreatív vagy, de ettől függetlenül a nagyobb akadályoktól könnyen megijedsz. Ezt leszámítva viszont mindig kedves vagy, és szívesen ajánlod fel a segítségéd másoknak.

A cukorkaboltos

Szinte biztos, hogy legalább egy csoki hever az asztalodon, de általában egy tál cukorka vagy más finomság is lapul a holmik között? Ha szívesen kínálsz meg vele a vendégeidet, valószínűleg olyan típus vagy, aki szeret másokra vigyázni. Kimondottan szociális alkat vagy, és szívesen állsz le beszélgetni bárkivel – sőt ezek a kapcsolatok gyakran barátsággá válnak. (bien.hu)

Tiszta lappal a suliban

Semmi szenvedés, csak eredmények! Ez a jelszavunk az ideai tanév-re. Tudod, hogy képes lennél a jobb teljesítményre? Ezáltal jobb jegyeid lennének, mint amilyeneket kapsz. A legtöbb tizenévest nem az esze vagy a képességei korlátozzák, hanem a szorgalma. Tény, hogy az iskola néha unalmasnak tűnik, és csak néhány tantárgy számodra annyira izgalmas, hogy jobban érdekeljen, mint a többi. Azt, hogy melyik tantárgyat kedveled, és melyiket nem, két dolog határozza meg: az, hogy a tantárgy mennyire érdekel, és az, hogy a tanár milyen jól adja elő a tananyagot. Azon nem tudsz segíteni, ha nem túl jó a tanárod, de az órát te magad is izgalmasabbá teheted. Az iskolai hozzáállásodban sok apróságot lehet változtatni, ami elősegítheti, hogy sikeresebb diák legyél.

• **Kérdezz legalább egyszer minden órán!**

A kérdezés egyszerű és hatékony módja annak, hogy fenntartsd a figyelmedet. Vedd ezt komolyan, így olyan dolgokat tanulhatsz meg, amelyek felett egyébként átsiklanál. A kérdéssel növeled az érdeklődésedet. Miért? Mert ahhoz, hogy komoly kérdést tudj feltenni, oda kell figyelni az órán, és az a cél, hogy egy jól átgondolt kérdést tegyél fel a hallottakról. Játssz! Próbáld olyan kérdést feltenni, amely elgondolkodtatja a tanárt, megválaszolása kihívás. Ezzel nemcsak a téma rögzül jobban az agyadban, de a tanárod is meggyőződhet róla, hogy odafigyelsz, ami biztos plusz pont lesz számodra.

• **Ne félj válaszolni a feltett kérdésekre, akkor se, ha nem vagy biztos a válaszban!**

Attól, hogy valaki nem jelentkezik órán, még nem biztos, hogy nem tudja a választ, csak esetleg fél, hogy lejáratja magát az osztálytársai előtt. Legtöbbször te is tudod a választ, csak nem vagy biztos benne, és ahelyett, hogy vállalnád a kockázatot, inkább csendben maradsz. Hiszed vagy sem, a tanulás minőségét javítja a helyes válaszadás, mivel megerősít abban, hogy érted az anyagot. Szóval merj beszélni, és minden órán legalább egy kérdésre válaszolj.

• **Változtass a jegyzetelési szokásaidon!**

– Írd fel az összes kérdést, amelyet a tanár feltesz, továbbá a helyes válaszokat és a diákok nevét, akik megválaszolták a kérdéseket.

– Írd fel azokat a kérdéseket is, amelyeket osztálytársaid tesznek fel, majd a társaid nevét. Ezeket a kérdéseket és a válaszokat tedd dupla zárójelbe, hogy később tudd, hogy ezek nem a tananyag részei.

– Írd fel azokat a kérdéseket, amelyeket a tanár gyakran tesz fel, de nem nagyon tudjátok rájuk a választ. Ezeket a kérdéseket gyakran láthatod viszont a dolgozatokban!

– Végül a saját kérdéseidet jelöld csillaggal, így később személyesen meg tudod kérdezni a tanárt, vagy az óra folyamán választ kaphatsz.

• **Olvasd el a jegyzeteidet minden este, lefekvés előtt!**

Ha ezt megteszed, egy idő után tényleg megszokássá fog válni az esti tananyag-olvasgatás. Még akkor is, ha különben könyvet olvasol esténként, mindig a tananyag legyen az utolsó, mert azok az események és információk, amelyek alvás előtt érnek, bevesődnek a memóriádba. Gondolj bele: mindig tudsz válaszolni arra a kérdésre, hogy mit csináltál előző este elalvás előtt. Ennek az oka még mindig felderítetlen, de akár van rá tudományos magyarázat, akár nem, annyi igaz, hogyha elolvasod a jegyzeteidet elalvás előtt, akkor meg is jegyzed, amit olvastál. Alkalmazd ezeket a stratégiákat, és tényleg határozd el, hogy jobban teljesítesz. Ha mindezt megtetted, látni fogod a jelentős fejlődést, amit majd az osztályzataid is igazolnak.

Pénztárcabarát és egyedi füzetborítók

A füzetek vagy tankönyvek külön borítás nélkül gyorsan elhasználódnak, de a mintás csomagolópapírok ára néha méregdrága. Vehetsz azonban sima, egyszerű, barna csomagolópapírt is, amelyet kedvedre dekorálhatsz.

1. Kollázs képes újságokból

A sima papírral borított füzetekre egyedi kollázst is készíthetsz újságokból kivágott képekkel. Reklámújságokból, szórólapokból kivágott betűkkel, graffiti stílusban felírhatod a kedvenc idézeteidet a könyvekre, füzetekre. Osztálytársaid csodájára járnak majd a füzeteidnek, te pedig egész tanévben különös élvezettel fogod őket kézbe venni.

2. Geometrikus minták

A geometrikus minták amúgy is nagyon menők mostanában, és sablon segítségével nem is annyira időigényes ilyen borítót elkészíteni. Az alapot itt is a barna csomagolópapír adja, amelyre maradék csomagolópapírokból vagy magazinfényképekből vágatsz, ragaszthatsz színes rombuszokat. A kis mozaikok illesztését végül ki lehet tölteni egy sötét filctollal, vagy óvatosan beszínezheted egy élénk kihúzófilccsel is, hogy még hangsúlyosabb legyen a végeredmény.

3. A jó öreg indigó

Ha találsz otthon indigó papírt, akkor meg is van minden, ami kell a munkához. Már csak a megfelelő mintát kell kiválasztani egy színezőből vagy bármilyen könyvből, hogy aztán indigó segítségével átmásold a csomagolópapírra.

4. Dekortapasz

A dekortapaszok tökéletesen megfelelnek arra is, hogy a füzeteket dekoráld velük. Ha épp nincs otthon belőle, akkor sem kell rögtön a hobbiboltba rohanni, bármilyen maradék színes papírt felhasználhatsz, és suliragasztóval rögzítheted a borítóra.

5. Hurrá, krumplinyomda!

Lehet, hogy öt éves korod óta nem használtad, de ha újra előkerül, most is ugyanolyan mókás lesz, mint akkor volt. Elő a vízfestékkel meg az ecsettel! Egy félbevágott krumpliból faragd ki a neked tetsző mintát, majd az ecset segítségével vidd fel rá a megfelelő színeket, és nyomkodd tele azt a csomagolópapírt! Elrontani legfeljebb azzal lehet, ha felhasználás előtt nem várod meg, amíg teljesen megszárad.

Kipróbált trükkök kisállattartóknak

Házi kedvencet tartani komoly felelősség, de az őszinte szeretet, amit viszonzásul kapsz, minden áldozatot megér. Az alábbi trükkök segíthetnek, hogy kis barátoddal könnyebben osszátok meg az életteret.

Szór a kanapén? Felejtsd el a porszívót!

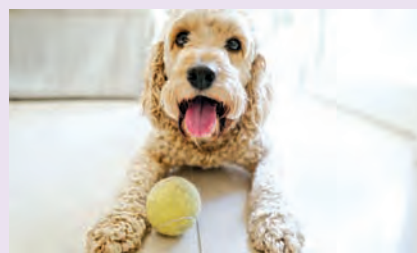
Aki próbálta már a kanapéről vagy a szőnyegről kiporszívózní a macska- vagy kutyaszőrt, az tudja, hogy az eredmény legalábbis kétsé-

ges. Villámgyorsan összegyűjtheted azonban kedvenced elhullott bundáját, ha húzol egy gumikesztyűt, és ezzel söpröd át a textilt. Az eredmény magáért beszél.

A cicák ellensége: a mandarin

A mandarin egy finom gyümölcs, de ezt a véleményt nem minden macska osztja. Míg néme-lyeket egyáltalán nem zavar a szaga, másokat a világból is ki lehetne üldözni vele. A mandarin ugyanakkor teljesen ártalmatlan, a cicák egyszerűen csak nem szeretik. Így viszont neked remek megoldás lehet a vízben feloldott mandarin illóolaj, ha a cicádat távol szeretnéd tartani egy bútortól, vagy leszoktatnád arról, hogy felugorjon a könyvespolcra. Csak permetezz a kérdéses területekre egy kis mandarinos vizet, és a cicusnak nem lesz kedve többé itt garázdálkodni. Persze, a béke kedvéért győződj meg arról, hogy talál magának más magaslatot, ahonnan nyugodtan lenézhet a világra.

Szagok ellen: ecetes víz

Akár a szobatisztaságra nevelésnél tartotok, akár csak kedvenced látványosan szenvedve alvással töltötte az elmúlt 8 órát a kanapé közepén, előfordulhat, hogy valahol olyan szagok maradnak, amiket nem kedvelsz annyira, mint hűsüges kis barátodat. Ilyenkor az ecetes vizes permetezés segít, hogy semlegesítsd a már kialakult szagokat, ha pedig a nedvességet szódabikarbónával szívod fel, majd gyorsan össze is porszívózkod, akkor már végképp nem kell a szagok miatt agódnod.

REJTVÉNY

1	2		3	4		5	6		7	
8		☀	9		☀	10		☀	11	
12		13			14			15		
16										17
	☀	18		☀	19				☀	
	☀		☀	20		☀	21	22		
23	24		25		☀	26	27	☀	28	
29		☀		☀	30	☀	31			
							☀	32		

Keresztrejtvény

Vízszintes sorok: 1. Vonuló szárnyasok, 8. Nobélium vegyjele, 9. Szintén, 10. Esterházy Péter, 11. Lantán, 12. Ilyen kutak is vannak, 16. Egyfajta fecske, 18. Kóla egyne-mű betűi, 19. Jogi betűi keverve, 20. Utca franciául (ék. f.), 21. Mer betűi, 23. Vevőt keres rá, 26. Igen olaszul, 28. Omszk folyója, 29. Germánium vegyjele, 31. Nemzete, 32. Kötőszó.

Függőleges sorok: 2. Rajz, 3. Kímélő étrend, 4. Kis Oszkár, 5. Kecskeszéd, 6. Becézett szülő, 7. Forma, 8. Szeptember 23-án van az őszi..., 13. Ilion, 14. Fiatal (ék. h.), 15. Azonnal, fordítva, 17. Ilyen rádió is van, 20. Vés, 22. Rágcsálnivaló becézve, 24. Farmermárka, 25. Az egyik napszak, 27. Férfiruhadarab, 30. Kertet művel.

Betűrejtvények

1

ÁR		GY
O	SZS	E

2

NS	M
----	---

3

AD	AT
----	----

4

ŐS	B	ÖS
	Ü	

Skandináv rejtvény (26.)

A 19. századi magyar történelmi szobrászat legnagyobb alakja. Rejtvényünkben megtalálod a nevét, egyik alkotását és a város nevét, ahol az fel van állítva.

	ÓRLÓ-ÜZEM FRANCIAORSZÁG	NEMES-GÁZ DÉLBN PÍHEN	TEÁZUNK BELÖLE URÁN	NAPSZAK HÁBORGAT	BRIT ÁBELKA	NAGY-HATALOM NULLA	
	A FELSŐ FOK JELE NEVETŐ (ÉK. H.)		ÉSZAK-AMERIKA X, Y, ...		BELGRÁD DEHOGY!	AZ ABÉCE ELSŐ BETŰI NORD	M
	KELET KÖLTŐZŐ-MADÁR	KETTŐZVE JÁTÉK	IMA UTÁN MONDJUK TÁBLAKÉP	SZERB ELŐLJÁRÓ SZÓLÓ-INDA	49 NÉMET FOLYÓ BETŰI		TEMPUS HANG-TALANSÁG
		50 A MEGTETT ÚT	VAN FIZETÉSE 500			FORDÍTVÁ ÁS-E FOHÁSZ	
		IGEN SZERBÜL -...-RE		LEKVÁR (ÉK. H.)	NÉVELŐ KI SZERBÜL	EGYFAJTA IGE CIPÉSZSZER-SZÁM	
HÖMPÖLY-GÓTÖMEG UGYAN!	FEJETLEN BOGÁR YPSZILON		LILA VIRÁGÚ NÖVÉNY KÉN				EGY
						501	

Megfejtés: FADRUSZ JÁNOS, MÁTYÁS KIRÁLY LOVAS SZOBRA KOLOZSVÁRON

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

Már megint iskola!

A tanulási módszereknek számos formája ismert, mindenki számára más hoz eredményt, mi adunk néhány tanácsot, amelyekkel élvezetesebbé és hatékonyabbá válik az ismeretek rögzítése, elraktározása.

A tanulás legegyszerűbbnek tűnő módja a feladott lecke többszöri elolvasása, ám az így bebiflázott szöveg hamarosan kiesik a fejünkből. Hatásosabb, ha egyszeri elolvasás után az összefüggések megértésére törekedtek, elolvassátok a fejezet végén található összefoglalót, jegyzeteket készítetek. Bár ez több munkával jár, de jobb tanulási eredményt ígér. Akik nehezen birkóznak meg a számok, dátumok memorizálásával, próbálják meg a számokat felbontani, vagy valamilyen eseményhez kötni, például Mikszáth Kálmán születési éve 1847, valószínűleg mindenki tudja, hogy a magyar szabadságharc 1848-ban tört ki, Mikszáth előtte egy évvel született. Könnyebb verset tanulni, ha puha ceruzával leírjátok a verset, és elolvasása után mindig kiradírozzátok az utolsó szót, majd újból kezditek az egészet. A végén üres lesz a papírlap, a vers pedig „átköltözik” a fejetekbe. A megtanulandó szavakat vagy az adott tananyag legfontosabb címszavait és gondolatait írjátok fel kis papírlapokra. Ezeket mindenütt magatokkal hordhatjátok, és buszon, vonaton, várakozás közben bármi-

Melyik lépcsőfokon tartasz ma?

kor átfuthatjátok a tartalmukat. Vegyetek fel magnóra érdekes szövegeket azon az idegen nyelven, amelyet tanultok, és munka közben, például takarítás, mosogatás, zöldségtisztítás közben is hallgassátok, így a legkönnyebb a helyes kiejtést megjegyezni.

Az vagy, amit megeszel

Nagyon sok káros információ ér bennünket, és befolyásolja gondolkodásunkat. Magazinokból, óriásplakátokról, a tv-ből és a reklámokból árad felénk az információ, mely szerint manapság a karcsúság jelenti az egészséget és a szépséget. Nem véletlen hát, hogy egyre gyakoribbá válnak az evészavarok.

• Mi is az az evészavar?

Ha valaki túlságosan sokat foglalkozik súlyával, és problémái vannak az evéssel, valószínűleg evési zavarral küszködik.

Az evés zavarainak két alapvető formája az anorexia nervosa és a bulimia nervosa.

• Mi az anorexia?

Az anorexia nervosa, a kóros soványság meglehetősen furcsa kórkép: annak ellenére, hogy a beteg rendkívül sovány, mégis kövérnek érzi magát, fél az elhízástól, különféle testsúlycsökkentő manővereket hajt végre. Ez a viselkedés, illetve maga a szélsőséges mértékű, szándékos fogyás oda vezethet, hogy a nőknél például, kimarad a menstruáció.

Milyen, és milyennek látja magát az anorexiás

A bulimiás titokban eszik...

• Alaptünete tehát:

- a súlyfóbia: az elhízástól való félelem súlyos soványság esetén is,
- a testképzavar: a betegek kövérnek tartják magukat,
- a súlyhiány: mely legalább 15%-os;
- és az amenorrea (fogamzóképes korú nőkben legalább három, egymást követő menstruációs ciklus kimaradása,
- az anorexiás koplaltatja magát, elutasítja gyakran akár az életben-maradáshoz szükséges ételmennyiséget is.

Míg egy anorexiás beteget könnyű felismerni, addig a bulimia évekig is elhúzódhat, a beteg sokáig titokban tudja tartani egészségi problémáját.

• Mi a bulimia?

A bulimia legfőbb jellemzője az ismételt - legalább heti két alkalommal - előforduló falási roham, melyek után a beteg minden úton igyekszik megszabadulni az ételtől. A falásrohamokban a beteg

nem tudja kontrollálni a táplálékfelvételt, a hatalmas mennyiségű, hirtelen bevitt táplálékot önhánytatással, hashajtókkal, vízhatókkal távolítja el a szervezetéből. A beteget normál testsúly mellett is állandó, túlzott törődés jellemzi a saját alakjával, testsúlyával; állandóan koplal, és túlzásba viszi a testedzést is.

Miről lehet a bulimiában szenvedőket felismerni?

- Falási rohamaik vannak, melynek során irreális mennyiségű ételt vesznek magukhoz,
- ezután bármilyen módon is, de megpróbálnak megszabadulni az ételtől,
- titokban étkeznek, a falást önvád, büntudat, depresszió követi, félnek társaságba járni, mert azt hiszik, mindenki látja problémájukat.

A bulimiások elégedetlenek a súlyukkal, ezért fokozott figyelmet fordítanak az étkezésre, a diétára, súlyukra és külalakjukra, gyakran bevörösödnek a fogaik, mert a gyakori hányások miatt a gyomorsav károsítja a fogzománcot. Az evészavarok rendkívül veszélyesek, sőt életveszélyesek is lehetnek!

Az anorexiás beteg lényegében olyannyira lefogyasztja magát, hogy belehalhat.

Bulimiásoknál például a falási roham következtében előfordulhat a gyomor megrepedése. Ezért a segítségkéréssel nem szabad késlekedni, orvoshoz kell fordulni!

Múzeumlátogatás

A tanár múzeumba vezeti az osztályt.

Megállnak egy szobornál, a vezető magyarázni kezd:

– Három évig dolgozott a művész ezen az alkotásán. És a következő művén megint három évig!

– Ez rémes! – kiált fel Móricka. – Akkor hatéves koráig összesen két szobrot csinált?

Van esze

– Móricka! – szólítja fel a matektanár az osztály legrosszabb gyerekeit. – Ha van öt kiló almám, és kilónként hat dinárba kerül, mennyit fizetsz az összesért?

– Huszonöt dinárt.

– Móricka! Elmondom még egyszer, de jól figyelj! Öt kiló almám van. Kilónként hat dinárért áruolom. Mit fizetsz az egészért?

– Én? Huszonöt dinárt.

– Buta vagy, fiacskám! Egyes! Ül le! – mondja dühösen a tanár, majd körülnéz az osztályban, ki tudná megoldani a feladatot. Móricka padszomszédját szemeli ki.

A fiú már állna is fel, de Móricka odasziszegi neki:

– Te se adj érte többet!

Egy kis fizika

Fizikaórán kérdezi a tanár:

– Mi az összefüggés a tömeg, a tér és az idő között?

Pistike jelentkezik.

– Ha jó az idő, a tömeg kimegy a térre!

A másé

– Kislányom, ez nem szép tőled! Már megint az én esőkabátom van rajtad.

– Ez is baj? Nem akartam eláztatni az új ruhádat.

Pénzkeresés

A nyugdíjas arra ébred, hogy betörő jár a lakásban.

– Segítségg! – kiált fel.

– Ne csapjon zajt! – csitítja a betörő. – Én csak pénzt keresek.

– Az más – mondja megnyugodva a nyugdíjas. – Akkor keressünk együtt, mert az nekem is kéne.

Molyrágta

– Nahát, szomszédasszony, milyen gyönyörű a blúza! Angolcsipke?

– Fenét! Molyrágta!

Egyszer fent, egyszer lent

Egy kezdő ejtőernyős az első próbaugrásnál nem tudja kinyitni az ejtőernyőt. Hiába húzogatja a madzagokat, zuhan és zuhan. Egyszer csak szembetalálkozik egy emberrel.

– Uram – kérdezi tőle –, nem tudja, hogy kell kinyitni ezt az ejtőernyőt?

– Sajnos nem – feleli a másik –, én lentről jövök, a löszerraktárból.

Uff

Két indián ül a folyóparton. Eltelik egy óra, mire az öreg indián megszólal:

– Uff!

A fiatal felpattan, beleugrik a vízbe. Átúszik a túlsó partra, majd vissza. Leül az öreg mellé, és hallgat. Újabb óra múlva ismét megszólal az öreg:

– Uff!

A fiatal felpattan, ugrik. Visszaül és hallgat. Újabb óra múltán szól az öreg:

– Uff!

A fiatal indián dühösen válaszol:

– Uffon maga, én már ufftam eleget!

Jegesmedve

– Anyu, a te anyukád is jegesmedve volt?

– Igen, bocsom.

– És az ő nagyszülei is?

– Igen, bocsom.

– És az övéké is?

– Azok is. Mi mindig jegesmedvék voltunk.

A kicsi tőpreng egy ideig, két mancsa közé fogva ingatja a fejét, aztán dacosan kiböki:

– Jegesmedve ide, jegesmedve oda, akkor is fázom!

Engedély

A határállomáson megállít a határőr egy autóst. Benéz a kocsi, a vezető melletti ülésen egy óriás Snaucer ül.

A határőr megkérdezi:

– A kutyának van engedélye?

Mire a férfi:

– Nem, nincs rá szüksége, mindig én vezetek.

Rendelés

Az ifjú Jim fel akar vágni barátnőjének, és elvezeti egy olasz étterembe vacsorázni. Leülnek az asztalhoz, a pincér hozza az étlapot. Hosszas tanulmányozás után végül Jim odainti magához a pincért, és hanyagul rendel:

– Két Guiseppe Spomdaluccit kérek.

– Elnézést, uram, de az a tulajdonos...

Multifunkcionális?

Vendég:

– Hány óra van?

Pincér:

– Sajnos tönkrement az órám. Pedig vízálló, porálló és ütésálló volt.

Vendég:

– És mi történt vele?

Pincér:

– Elégett.

Közeli

– Pincér, nem vagyok megelégedve a kolbász két végével.

– Miért, uram?

– Mert túlságosan közel van egymáshoz.

Vendéglátás

– Ettem már jobb sültet is! – mondja a vendég, amikor fizet.

– Nálunk, uram, aligha – válaszolja a pincér.

Késsel, villával

– Móricka, mi történt veled? Miért van összevissza karcolva az arcod?

– Tetszik tudni, vendégségben voltunk.

– Na és? Megverték?

– Dehogy! Késsel-villával kellett ennem.

Újdonság

Móricka hazaérkezik az iskolából, leteszi a táskáját, és beáll a sarokba.

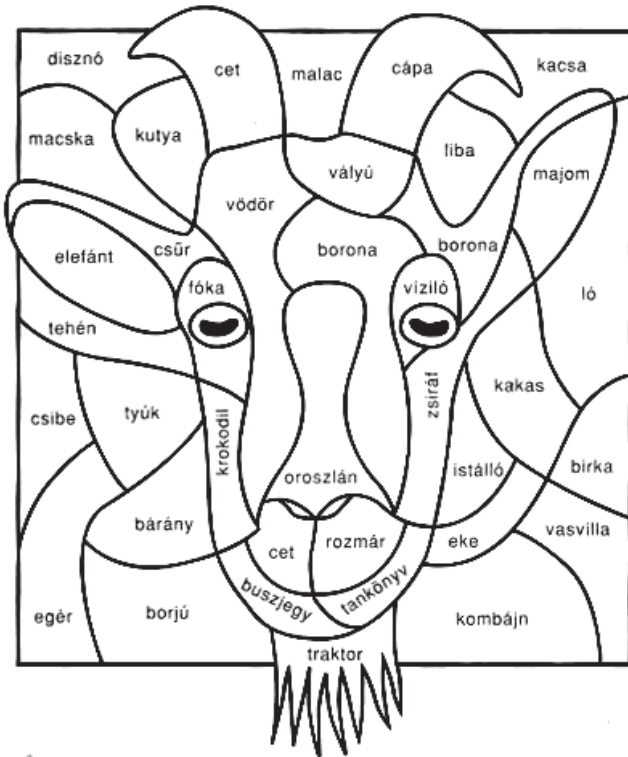
Az édesanyja csodálkozva kérdezi:

– Kisfiam, mit keresel ott?

– Ma ezt tanultam az iskolában!

Színezz az utasítás szerint!

Keresd meg az összes szót, amely a **tanyához** kapcsolódik, és színezd ki az utasítás szerint a mezőket!
 Állat = zöld Tárty, dolog = fekete
 A nem a tanyához kapcsolódó szavak mezőit színezd világosbarnával!
 Az üres mezőket hagyd fehéren!

Csak helyesen!

■ Légy szíves

Ha valakit megkérünk valamire, azt mondjuk, *légy szíves*. Míg kimondása nem, ám leírása már sokkal többeknek okoz gondot. A leggyakoribb a két szó egybeírása: *légy-szíves*, ám előfordul sokszor az is, hogy a *szíves* lerövidül: *légy szíves*, *légyszíves*. De találkozhatunk a teljes hasonulás következtében a következő formákkal is: *léccives*, *lécci*.

Helyesen: *légy szíves*

■ Nyitva tartás vagy nyitvatartás?

Az üzletek ajtaján hol egybe, hol külön látjuk. Helyesen: *nyitva tartás*. Az Akh. szabályai alapján, ha egy névszó (*nyitva*) és egy ige (*tart*) egymástól különírt jelölt határozós kapcsolatának igei tagjához képző (pl. -ó, -ó, -ás, -és stb.) járul (*tartás*), a különírást általában megtartjuk (*nyitva tartás*). Ha azonban képzőhalmazódás keletkezik, és az -ás (*tartás*) képző mellé még egy -i (*tartási*) képző is járul, akkor már egybeírjuk a névszóval, például: *nyitvatartási idő*.

Helyesen: *nyitva tartás*, *nyitvatartási idő*

■ Elsején? I-én? I-jén? I.-én?

Az évet és a napot jelölő számjegyekhez a toldalékok pont nélkül, kötőjellel kapcsolódnak. A legtöbb esetben ez egyszerű: *12-én*, *3-ától* stb. Az *elseje* azonban kivételt képez.

Helyesen: *az elseje*, *elsején*, *elsejéig* szóalakok számjegyes írása **1.** vagy **1-je**, **1-én** vagy **1-jén** vagy **1-jéig**. Az *elseji* vagy *elsejei* szóalakok számjeggyel írva : **1-i** vagy **1-ji** vagy **1-jei**.

■ Igekötők helytelen használata

Ha az ige-kötő és az ige között egy ige áll, akkor mindhárom szót külön írjuk. Sokan azonban ezt is elvétik. Önmagában a *megfogom* például helyes, ám mivel a *meg* ige-kötő nem a *fogomra*, hanem az *ennire* vonatkozik (*megenni*), ezért a helyes alak: *meg fogom enni*.

Helyesen:

ha a jövőben fogom megenni, akkor: meg fogom enni

ha az ennire vonatkozik, és nincs jövő idő, akkor: megenni

ha valamihez hozzányúlok, akkor: megfogom

EZT FEJTSD MEG!

Hajók az óceánon

Mindennap délben egy hajó indul el Le Havre-ból New Yorkba az Atlanti óceánon, ez a hajózási társaság ugyanebben a pillanatban New Yorkból Le Havre-ba is indít járatot. Az útvonalat mindkét irányban pontosan hét nap alatt teszik meg a hajók. Egy induló hajó hány szembejövővel találkozik?

Azokban a pillanatokban, amikor elindul, 8 hajó van úton, egy éppen beérkezik, egy éppen indul. A hét napos út során még hét hajó indul, az utolsó éppen abban a pillanatban, amikor beérkeztünk. Tehát 15 hajó a helyes válasz.

MEGOLDÁS

Osztokodás

Zsuzsi barátnőivel együtt szeret kiadósan ebédelni. Egy napon Zsuzsi négy szendvicset készít, Andi pedig ötöt. Szilvi elfelejtett ebédet csomagolni, de csatlakozott a lányokhoz, és egyenlően elosztották a szendvicseket.

Evés után Szilvi így szólt: – Ezer hálám! Most mennem kell, de beadok egy kis pénzt a közösbe!

Háromszáz Ft-ot hagyott az asztalon.

Zsuzsi azt mondta:

– Én négy szendvicset hoztam, te ötöt, tehát én a 300 Ft négykilencedét kapom, ami 133 Ft.

Andi erre így felelt:

– Szerintem ez így nem igazságos.

Mindegyik lány három szendvicset evett, Zsuzsi egyet adott Szilvinek, Andi pedig kettőt. Zsuzsinak tehát 100 Ft-ot, Andinak 200 Ft-ot kellene kapnia.

MEGOLDÁS

HOGYAN SZERZÉTEK
TUDOMÁST AZ INDIÁNOK
A KÖZELGŐ LOVASOKRÓL?

FÜLÜKET A FÖLDRE
SZORÍTOTTÁK. A FÖLD JOBBAN
VÉZETI A HANGOT, MINT
A LEVEGŐ.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Elérkeztünk ahhoz a pillanathoz, amikor kihirdethetjük az éppen megkezdődött tanév első nyereménykérdésének eredményét. Mint arra sokan rájöttek: szeptember 1-jei, 23. számunk nyereménykérdésére a helyes válasz: **Davor Štefanek**. Davor az idén, augusztus 21-én zárult XXXI. nyári, riói olimpián birkózásban megszerezte az első aranyérmét Szerbia válogatottjának. Az egész ország büszke volt rá. A fotón nagy győzelmét ünnepli.

A helyes választ beküldők közül a szerencse ezúttal a tordai **Fehér Barnabásra**, az Ady Endre iskola negyedikesére mosolygott.

Újabb kérdésünk a mellékelt képhez kötődik. Felismered-e a képzőművészeti eljárást, amellyel készült, és van-e elképzelésed, hogyan hívták elődeink az effajta képeket, egyáltalán milyen célt szolgáltak?

Egy szerencsés olvasónk könyvjutalomban részesül. A helyes választ legkésőbb szeptember 22-éig várjuk a **Jó Pajtás**, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad címre vagy a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mailre. Kérjük, hogy a nevetek mellett tüntessék fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímeteket. Köszönjük!

Az oklevélben részesített gyerekek (balról jobbra): Hargita, Tifani, Alex, Petra és Tímea

Az EmArt Műhely bulgáriai rajzsikere

Szép eredménnyel, igazi sikerrel szerepeltek a szabadkai EmArt Műhely növendékei a Hristo Botev – 1917 Művelődési Központ (Szófia, Bulgária) által 11. alkalommal meghirdetett nemzetközi rajzversenyen. Az idei versenyen szabad témaválasztás volt, **Ubori Petra** és **Szabó Alex** alkotása Nagydíjban (Grand Prix) részesült, **Szakáll Hargita** és **Kujundzsity Tifani** a központ díját, míg **Gabrić Tímea** az Antoaneta Gramatikova-díjat kapta. Valamennyien oklevélben is részesültek.

Petra díjazott alkotása

Nyári barátkozás az atlétikai pályán

A szerémségi Sremska Mitrovicán, magyar nevén: Szávaosztendmeteren szervezték meg augusztus utolsó hetében a Nyári barátság elnevezésű nemzetközi atlétikai tornát. A kishegyesi atléták újból Zenta színeiben versenyeztek. A fiatalabb pionír (2003/04) kategóriában, vortex dobásban az Ady Endre Kísérleti Általános Iskola diákjai a következőképp szerepeltek:

Világos Adriana (6. osztály) 1. hely

Vanja Zorad (5.) 4. hely

Nagy-Kanász Bianka (5.) 7. hely.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

BETHLEN GÁBOR
Alap

69 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Barna Sára Bernadetta** ■ Lektor: **Bozsoki Valéria** ■ Állandó munkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/475-400-8 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasma@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak beföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken

■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.com